

PREZES
NAJWYŻSZEJ IZBY KONTROLI
Krzysztof Kwiatkowski

KAP.410.001.07.2018

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Tekst ujednolicony zgodnie z treścią uchwały Nr 35/2018 Kolegium Najwyższej Izby Kontroli z dnia 30 maja 2018 r.

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/001 – Wykonanie budżetu państwa w 2017 r. w części 34 – Rozwój regionalny
Jednostka kontrolowana	Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju (dalej: MliR lub Ministerstwo), ul. Wspólna 2/4, Warszawa ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jerzy Kwieciński, Minister Inwestycji i Rozwoju ² (dalej: Minister), do 9 stycznia 2018 r. Mateusz Morawiecki, Minister Rozwoju i Finansów ³
Podstawa prawna	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli – Departament Administracji Publicznej
Kontrolerzy	1. Agnieszka Bernaś-Coşkun, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/6/2018 z dnia 4 stycznia 2018 r. 2. Beata Burtka, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/5/2018 z dnia 4 stycznia 2018 r. 3. Ewa Przychodaj, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/7/2018 z dnia 4 stycznia 2018 r. 4. Zbigniew Jachimowicz, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr KAP/26/2018 z dnia 19 stycznia 2018 r.

(dowód: akta kontroli str. 1-8)

II. Cel i zakres kontroli

Celem kontroli było dokonanie oceny wykonania budżetu państwa na rok 2017, pod względem legalności, celowości, rzetelności i gospodarności działań podejmowanych przez dysponenta części budżetowej 34 – Rozwój regionalny w związku z wykonywaniem budżetu państwa i planów finansowych jednostek finansowanych w ramach tej części budżetu państwa. Ocenie podlegały w szczególności:

- realizacja wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym rzeczowe efekty uzyskane w wyniku realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych,
- prawidłowość i rzetelność sporządzenia rocznych sprawozdań budżetowych oraz sprawozdań za IV kwartał 2017 r. w zakresie operacji finansowych,
- prawidłowość prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej Perspektywy Finansowej 2014-2020 (PF 2014-2020),

¹ Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju powstało w wyniku przekształcenia z dniem 9 stycznia 2018 r. dotychczasowego Ministerstwa Rozwoju (dalej: MR) zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 11 stycznia 2018 r. w sprawie utworzenia Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju (Dz. U. poz. 103, ze zm.).

² Postanowienie nr 1131.2.2018 Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 stycznia 2018 r. o zmianie w składzie Rady Ministrów (M.P. poz. 29).

³ Postanowienie nr 1131.1.2018 Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 stycznia 2018 r. o zmianie w składzie Rady Ministrów (M.P. poz. 28).

⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 524.

- stan zaawansowania zamknięcia programów operacyjnych Perspektywy Finansowej 2007-2013,
- nadzór i kontrola sprawowane przez dysponenta części budżetu państwa w trybie art. 175 ustawy z dnia 27 września 2009 o finansach publicznych⁵ (dalej: ufp), w tym:
 - a) nadzór nad wykonaniem planów finansowych podległych jednostek,
 - b) nadzór nad wykorzystaniem i rozliczeniem dotacji wypłaconych z budżetu państwa w części 34 – Rozwój regionalny.

Ponadto przeprowadzono analizę porównawczą danych ujętych w rocznym sprawozdaniu Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych z wynikami roku ubiegłego, kontrolę należności pozostałych do zapłaty oraz podejmowanie przez Ministerstwo działań zmierzających do odzyskania należności.

Podstawą sformułowania oceny wymienionych wyżej obszarów były w szczególności następujące działania kontrolne:

- analiza wykonania planu dochodów oraz stanu należności pozostałych do zapłaty,
- analiza realizacji wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich, w tym efektów uzyskanych w wyniku wydatkowania środków,
- kontrola wykorzystania środków otrzymanych z rezerw budżetowych,
- szczegółowa analiza wybranej próby wydatków dysponenta III stopnia,
- analiza wybranych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- analiza przyznania, wykorzystania i rozliczenia wybranych dotacji,
- kontrola wykonania wskaźników rzeczowych ustalonych w budżecie zadaniowym,
- przegląd analityczny ksiąg rachunkowych prowadzonych dla części 34,
- szczegółowa kontrola wybranych zapisów i dokumentów księgowych,
- analiza prawidłowości sporządzenia wybranych sprawozdań,
- analiza stosowanych przez dysponenta procedur kontroli zarządczej dotyczących sporządzania sprawozdań i prowadzenia ksiąg rachunkowych,
- analiza wykorzystania na koniec 2017 r. dostępnych środków PF 2014-2020,
- analiza stosowanych przez dysponenta instrumentów nadzoru nad wykonaniem budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez podległe jednostki finansowane w ramach części 34 – Rozwój regionalny.

Szerszy opis działań kontrolnych przedstawiono w części V – Wyniki kontroli.

III. Charakterystyka kontrolowanej części

W 2017 r. dysponentem części 34 – Rozwój regionalny był Minister Rozwoju i Finansów.

Budżet części 34 w 2017 r. realizowany był przez dysponenta głównego i dwóch dysponentów III stopnia, tj.: Dyrektora Generalnego Ministerstwa Rozwoju i Dyrektora Centrum Projektów Europejskich (CPE). W ramach części 34 finansowano, zgodnie z art. 23a ustawy z dnia 4 września 1997 r. o działach administracji rządowej⁶, zadania m.in. z zakresu:

- zarządzania programami współfinansowanymi z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, w tym sektorowymi programami operacyjnymi, z wyjątkiem programów zarządzanych przez zarządy województw, ministra właściwego do spraw rozwoju wsi oraz ministra właściwego do spraw rybołówstwa;
- zawierania, kontrolowania realizacji i rozliczania kontraktów wojewódzkich;
- koordynacji opracowywania przez samorządy województw regionalnych programów operacyjnych, zawierania regionalnych porozumień programowych, a także monitorowania i oceny przebiegu ich wykonywania.

W 2017 r. poszczególne komórki organizacyjne Ministerstwa wykonywały zadania związane z pełnieniem przez Ministra m.in. następujących funkcji:

⁵ Dz. U. z 2017 r. poz. 2077.

⁶ Dz. U. z 2017 r. poz. 888, ze zm.

- 1) w ramach Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013 (NSRO 2007-2013):
 - Departament Koordynacji Wdrażania Funduszy Unii Europejskiej (DKF) oraz w zakresie informacji i promocji – Departament Informacji i Promocji (DIP) - Instytucji Koordynującej NSRO (IK NSRO),
 - Departament Regionalnych Programów Operacyjnych (DRP) - Instytucji Koordynującej Regionalne Programy Operacyjne (IK RPO 2007-2013),
 - Departament Programów Infrastrukturalnych (DPI) - Instytucji Zarządzającej (IZ) Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko (PO IŚ 2007-2013),
 - Departament Programów Wsparcia Innowacji i Rozwoju (DIR) – IZ Programem Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka (PO IG),
 - Departament Europejskiego Funduszu Społecznego (DZF) – IZ Programem Operacyjnym Kapitał Ludzki (PO KL),
 - Departament Programów Ponadregionalnych (DPP) – IZ Programem Operacyjnym Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW),
 - Departament Programów Pomocowych (DPT) – IZ Programem Operacyjnym Pomoc Techniczna (PO PT 2007-2013),
 - Departament Współpracy Terytorialnej (DWT) - IZ trzema programami Europejskiej Współpracy Terytorialnej (PO EWT 2007-2013) i Koordynatora Krajowego (KK) dla pozostałych programów EWT oraz IZ dwoma programami Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa i Partnerstwa (EISP),
 - Departament Certyfikacji i Desygnacji (DCD) - Instytucji Certyfikującej (IC),
- 2) Departament Programów Pomocowych - Krajowego Punktu Kontaktowego (KPK) w ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego (MF EOG) i Norweskiego Mechanizmu Finansowego (NMF) oraz Krajowej Instytucji Koordynującej w ramach Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (SPPW),
- 3) w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020 (UP 2014-2020):
 - DKF oraz DIP (w zakresie informacji i promocji) - Instytucji do spraw koordynacji wdrożeniowej Umowy Partnerstwa (IK UP),
 - Departament Strategii Rozwoju (DSR) - Instytucji do spraw koordynacji strategicznej Umowy Partnerstwa,
 - DRP - Instytucji Koordynującej Regionalne Programy Operacyjne (IK RPO),
 - DPI - IZ Programem Operacyjnym Infrastruktura i Środowisko (PO IŚ),
 - DIR - IZ Programem Operacyjnym Inteligentny Rozwój (PO IR),
 - DZF - IZ Programem Operacyjnym Wiedza Edukacja Rozwój (PO WER),
 - DPP - IZ Programem Operacyjnym Polska Wschodnia (PO PW),
 - Departament Rozwoju Cyfrowego (DRC) - IZ Programem Operacyjnym Polska Cyfrowa (PO PC),
 - DPT – IZ PO Pomoc Techniczna (PO PT),
 - DWT - IZ trzema programami Europejskiej Współpracy Terytorialnej (PO EWT) i Koordynatora Krajowego dla pozostałych programów EWT oraz IZ dwoma programami Europejskiego Instrumentu Sąsiedztwa (EIS).

(dowód: akta kontroli, str. 14-21)

W 2017 r. w części 34 dochody wyniosły 33 769,5 tys. zł (co stanowiło 0,01% całości dochodów budżetu państwa), w tym 33 623,5 tys. zł (tj. 99,6% dochodów w części) stanowiły dochody zrealizowane przez kontrolowaną jednostkę.

Wydatki budżetu państwa zrealizowano w wysokości 1 352 117,2 tys. zł (co stanowiło 0,36% całości wydatków budżetu państwa), w tym 1 323 567,7 tys. zł (tj. 97,9% wydatków w części) stanowiły wydatki kontrolowanej jednostki.

Ponadto z budżetu środków europejskich wydatkowano kwotę 11 317 256,6 tys. zł (co stanowiło 23,6% całości wydatków budżetu środków europejskich), w tym 11 272 893,8 tys. zł (tj. 99,6% wydatków w części) w ramach kontrolowanej jednostki.

IV. Ocena⁷

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli w wyniku przeprowadzonej kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r w części 34 – Rozwój regionalny stwierdza, że:

- wydatki zostały poniesione z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonymi w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych. Nie stwierdzono niecelowego lub niegospodarnego wydatkowania środków publicznych,
- w rezultacie wydatkowania środków osiągnięto większość celów prowadzonej działalności zaplanowanych w układzie zadaniowym wydatków,
- w toku kontroli ksiąg rachunkowych stanowiących podstawę sporządzenia sprawozdań za 2017 r., nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które wskazywałyby że księgi te obejmujące zapisy dotyczące dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań prowadzone były nieprawidłowo,
- sprawozdania łączne dysponenta części 34 za 2017 r. zostały sporządzone na podstawie danych wynikających ze sprawozdań jednostkowych podległych dysponentów i sprawozdań własnych dysponenta głównego, a sprawozdania jednostkowe kontrolowanej jednostki na podstawie danych wynikających z ewidencji księgowej, z wyjątkiem sprawozdań Rb-27; sprawozdania zostały sporządzone terminowo, stosownie do przepisów rozporządzeń Ministra Finansów w sprawie: sprawozdawczości budżetowej⁸, sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych⁹, a także sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym¹⁰ oraz przekazują prawdziwy obraz dochodów, wydatków, a także zobowiązań,
- podjęte przez Ministra działania zarządcze i koordynujące przyczyniły się do przyspieszenia wdrażania PF 2014-2020,
- Minister dokonał alokacji środków rezerwy celowej pomiędzy poszczególne programy operacyjne; wnioski o uruchomienie rezerw celowych otrzymywane od dysponentów innych części były rzetelnie analizowane przez IZ PO oraz Departament Budżetu Rozwoju (DBR), podobnie jak sprawozdania z wykonania uruchomionych środków,
- prognozy płatności, o których mowa w art. 192 ust. 5 ufp, przekazywano terminowo i w zweryfikowanych kwotach. Dokonywano również kwartalnych aktualizacji zgłoszonych prognoz,
- Minister zgodnie z art. 175 ust. 1 i 2 ufp sprawował nadzór i kontrolę nad wykonywaniem budżetu w części 34.

Stwierdzone w toku opisanych w części II działań kontrolnych nieprawidłowości dotyczyły:

- niewykazania w sprawozdaniach rocznych Rb-27 dysponenta głównego i dysponenta III stopnia w kolumnie 7 *należności* oraz kolumnie 11 *należności pozostałe do zapłaty* należności w łącznej kwocie 1 963,9 tys. zł, co było niezgodne z § 9 ust. 2 pkt 2 i 5 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych¹¹,
- błędnego ujęcia w sprawozdaniach rocznych Rb-27 dysponenta głównego i dysponenta III stopnia, w kolumnie 12 *zaległości netto*, należności w łącznej kwocie 158,2 tys. zł, które nie mogły być egzekwowane, co było niezgodne z § 9 ust. 2 pkt 5 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych,

⁷ W kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. Najwyższa Izba Kontroli stosuje następujące oceny: pozytywna i negatywna. W przypadku, gdy nie zostały spełnione kryteria ani dla oceny pozytywnej ani dla negatywnej stosuje się ocenę opisową.

⁸ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1015, ze zm.) oraz z dnia 9 stycznia 2018 r. (Dz.U. poz. 109).

⁹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. z 2014 r. poz. 1773).

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz.U. Nr 298, poz. 1766, ze zm.).

¹¹ Załącznik nr 37 do rozporządzenia z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej.

- błędnego ujęcia w sprawozdaniach Rb-N za IV kwartał 2017 r. dysponenta głównego i dysponenta III stopnia należności w łącznej kwocie 37,8 tys. zł, co było niezgodne z § 13 ust. 1 pkt 5 i 6 Instrukcji sporządzania sprawozdań w zakresie operacji finansowych¹²,
- niedokonywania przez dysponenta części 34 zmian wartości docelowych stosowanych mierników stopnia realizacji celów zadania i podzadań pomimo zwiększania planu wydatków na ich realizację środkami z rezerwy celowej,
- nierzetelnego zaplanowania oraz braku weryfikacji wykonania planu wydatków z rezerwy celowej na sfinansowanie wynagrodzeń dla pięciu członków korpusu służby cywilnej zatrudnionych w Biurze Obsługi Pełnomocnika Rządu ds. Strategicznej Infrastruktury Energetycznej (dalej: Biuro Pełnomocnika),
- zapłaty zobowiązania zasądzonego prawomocnym wyrokiem sądowym z nieuzasadnioną zwłoką,
- nierzetelnego opracowania i niezrealizowania przyjętego przez Radę Ministrów *Planu Certyfikacji środków do KE w 2017 r. oraz zakładanego na 2017 r. poziomu dofinansowania unijnego w umowach o dofinansowanie w programach współfinansowanych z funduszy europejskich w ramach Umowy Partnerstwa 2014 – 2020.*

Powyższe nieprawidłowości, zgodnie z przyjętymi przez NIK kryteriami, spowodowały obniżenie oceny kontrolowanej działalności do opisowej.

V. Wyniki kontroli

1. Dochody budżetowe

Opis stanu
faktycznego

W ustawie budżetowej¹³ dochody budżetu państwa w części 34 zostały zaplanowane w kwocie 380,0 tys. zł. Zrealizowano dochody w kwocie 33 769,5 tys. zł, głównie z tytułu odsetek od nieterminowego zwrotu niewykorzystanych dotacji i wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem (16 209,2 tys. zł), zwrotów dotacji wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem, z naruszeniem procedur, o których mowa w art. 184 ufp, pobranych nienależnie lub w nadmiernej wysokości (3 553,3 tys. zł) oraz wpływów z innych dochodów, m.in. zwrotów w ramach kar dla beneficjentów, przychodów z projektu i rozliczeń z lat ubiegłych (5 432,7 tys. zł). W porównaniu do 2016 r. nastąpił spadek dochodów o 27,2% głównie w związku z mniejszymi niż w roku poprzednim dochodami z tytułu zwrotu dotacji.

Według sprawozdania Rb-27 z wykonania planu dochodów budżetowych, na koniec 2017 r. w części 34 wystąpiły należności pozostałe do zapłaty w kwocie 531,0 tys. zł, w tym zaległości stanowiły kwotę 526,7 tys. zł. W porównaniu do 2016 r. należności ogółem były wyższe o 21,7 tys. zł (tj. o 4,3%), a zaległości wyższe o 216,1 tys. zł (wzrost o 69,6%). Wzrost zaległości wynikał głównie z powstania w 2017 r. nowych zaległości zarówno u dysponenta głównego, jak i dysponenta III stopnia, a także z naliczonych odsetek od zaległości powstałych w latach ubiegłych. Zaległości dotyczyły głównie kary umownej wraz z odsetkami od dostawcy sprzętu komputerowego naliczonej przez dysponenta III stopnia oraz środków niezwróconych przez beneficjentów w związku z rozwiązaniem w 2017 r. przez dysponenta głównego dwóch umów dotacji¹⁴.

W wyniku szczegółowego badania zaległości w łącznej kwocie 489,0 tys. zł, tj. 92,8% wykazanych w części 34 ustalono, że Ministerstwo podejmowało prawidłowe działania zmierzające do ich odzyskania.

¹² Załącznik nr 9 do rozporządzenia w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych.

¹³ Ustawa budżetowa na rok 2017 z dnia 16 grudnia 2016 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 108, ze zm.)

¹⁴ Zaległość od Fundacji dla Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy w związku z rozwiązaniem umowy POWR.04.02.00-00-0196/15 na realizację projektu *Administr@tor sieci – pewna praca, lepszy start! Program mobilności ponadnarodowej* oraz zaległość od Wielkopolskiego Stowarzyszenia Rozwoju i Promocji Obszarów Wiejskich w związku z rozwiązaniem umowy POWR.04.02.00-00-0237/15 na realizację projektu *Bądź konkurencyjny na rynku pracy – Twoje życie zawodowe w Twoich rękach*.

(dowód: akta kontroli str. 22-23, 173-179, 410-453-458, 626-630, 707-786, 898-902, 943-945, 1376-1377, 1394-1397)

Ustalono
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości i nie sformułowano uwag.

2. Wydatki

2.1. Wydatki budżetu państwa

Opis stanu
faktycznego

Wydatki budżetu państwa w części 34 zostały zrealizowane w 2017 r. w kwocie 1 352 117,2 tys. zł, co stanowiło 86,1% planu po zmianach (1 570 734,7 tys. zł). W porównaniu do roku 2016 nastąpił wzrost wydatków o 35 007,5 tys. zł, tj. o 2,7%. Wydatki budżetu państwa w Ministerstwie (dysponent III stopnia) wyniosły 299 710,9 tys. zł, co stanowiło 87,3% planu po zmianach (343 227,6 tys. zł). W porównaniu do wydatków zrealizowanych w 2016 r. (247 043,2 tys. zł) zwiększyły się o 52 667,7 tys. zł, tj. o 21,3%.

Wzrost poziomu wydatków budżetu państwa w stosunku do 2016 r., jak wyjaśnili Dyrektor DBR oraz Dyrektor Biura Dyrektora Generalnego (BDG), wynikał z przyspieszenia realizacji projektów w ramach programów operacyjnych perspektywy finansowej 2014-2020.

(dowód: akta kontroli str. 1124-1134, 1186-1191, 1376, 1378-1379, 1382-1384, 1387-1401, 1404-1408, 1605-1691, 3911-3916)

Z przyznanych w części 34 środków z rezerwy celowej, w ramach budżetu państwa, wykorzystano kwotę 115 801,9 tys. zł, tj. 74,3% (155 946,0 tys. zł). Na poziom wykorzystania środków przyznanych z rezerwy wpływ miała głównie niższa niż zakładana realizacja RPO, co związane było m.in. z przesunięciami w czasie terminów podpisania umów o dofinansowanie, rozwiązywaniem umów przez beneficjentów, problemami z rekrutacją uczestników projektów, przedłużającymi się procedurami przetargowymi oraz opóźnieniami w składaniu wniosków o płatność.

(dowód: akta kontroli str. 1428-1429, 1432-1433, 1699-1701, 1705)

W wyniku badania wykorzystania przez dysponenta III stopnia środków przeniesionych z rezerwy celowej w kwocie 509,0 tys. zł ustalono, że poniesiono je zgodnie z przepisami ufp na cel na jaki rezerwa została utworzona, tj. na sfinansowanie wynagrodzeń wraz z pochodnymi dla pięciu członków korpusu służby cywilnej zatrudnionych w Ministerstwie Rozwoju w Biurze Pełnomocnika.

(dowód: akta kontroli str. 1372, 1375, 1428, 1432-1433, 1706-1782)

Minister w związku z nadmiarem środków, na podstawie art. 177 ust. 1 pkt 3 oraz ust. 3 pkt 2 ufp, podjął trzy decyzje o blokadzie wydatków w budżecie państwa na kwotę 31 516,7 tys. zł. Decyzje zostały podjęte niezwłocznie po ustaleniu, że środki nie zostaną wykorzystane do końca roku budżetowego.

(dowód: akta kontroli str. 1783-1825)

Zobowiązania w części 34 na koniec 2017 r. wyniosły 10 451,3 tys. zł i były wyższe o 2,8% niż kwota zobowiązań na koniec 2016 r. Dotyczyły one głównie dodatkowego wynagrodzenia rocznego, składek na ubezpieczenia społeczne i Fundusz Pracy, a także zobowiązań wynikających z rozliczeń przypadających na koniec roku na podstawie zawartych umów (w przypadku których faktury dotyczyły 2017 r. z terminem płatności w 2018 r.). Zobowiązania wymagalne na koniec 2017 r. nie wystąpiły.

(dowód: akta kontroli str. 1124-1134, 1186-1191, 1878, 1384, 193, 1405, 1408-1419, 1425)

Szczegółową kontrolą objęto osiem dotacji w łącznej kwocie 222 947,1 tys. zł udzielonych z budżetu państwa przez dysponenta głównego¹⁵. Stanowiło to 21,9% dotacji przekazanych przez dysponenta głównego oraz 20,0% wydatków na dotacje z budżetu państwa w części.

¹⁵ Do wyboru próby zastosowano dobór celowy według osądu kontrolera, z wyłączeniem dotacji zbadanych w trzech ostatnich latach, w których nie stwierdzono nieprawidłowości.

Dotacje przekazano m.in. na: realizację RPO, realizację PO WER (dla Instytucji Pośredniczącej – Wojewódzkiego Urzędu Pracy oraz na realizację projektu pomocy technicznej), realizację SPPW (dla Fundacji Partnerstwo dla Środowiska) oraz na realizację projektów w ramach NMF i MF EOG 2009-2014 (dla Związku Miast Polskich). W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości. Przekazywanie i rozliczenie dotacji następowało zgodnie z zasadami określonymi w obowiązujących przepisach.

(dowód: akta kontroli str. 2790-2871, 4368-4370)

Szczegółowym badaniem objęto prawidłowość realizacji części¹⁶ wydatków (poza dotacjami) budżetu państwa (w tym prawidłowość wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz stosowania wyłączeń ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych¹⁷ (dalej: Pzp)) w kwocie 30 222,1 tys. zł (bieżących – 22 186,5 tys. zł i majątkowych – 8 035,7 tys. zł), poniesionych w 2017 r. w Ministerstwie (dysponent III stopnia), która stanowiła 10,1% wydatków budżetu państwa w Ministerstwie oraz 2,2% wydatków budżetu państwa w części 34. Badaniem objęto również prawidłowość stosowania procedur określonych w ustawie Pzp w odniesieniu do trzech postępowań o zamówienie publiczne¹⁸ o łącznej wartości 10 004,3 tys. zł¹⁹ udzielonych przez Ministerstwo w trybie przetargu nieograniczonego oraz negocjacji z ogłoszeniem.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym jednostki oraz umowami, na zakupy i usługi służące realizacji celów jednostki oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Badanie prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania ustawy Pzp, a także badanie w zakresie stosowania procedur określonych w ustawie Pzp nie wykazało nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 1399, 1403, 1498-1604 1826-1873, 2078-2789, 4365-4367)

Dysponent części 34 sprawował nadzór nad prawidłowością wykorzystania środków finansowych przez podległych dysponentów w zakresie wymienionym w art. 175 ust. 1 i 2 ufp. W ramach nadzoru dokonywał m.in. kwartalnych analiz realizacji wydatków, w tym wykorzystania udzielonych dotacji i stopnia realizacji zadań przewidzianych do sfinansowania ze środków dotacji oraz zagrożeń niewydatkowania środków na realizację zadań uzyskanych na podstawie informacji od dysponentów niższego stopnia i jednostek organizacyjnych pełniących rolę IZ, a także sporządzał comiesięczne notatki dla Kierownictwa Ministerstwa dotyczące realizacji budżetu części 34.

(dowód: akta kontroli str. 1311, 1313, 1317-1366, 1897-2077)

¹⁶ Kontrolą objęto łącznie 283 dowody księgowe na kwotę 30 222,1 tys. zł. Doboru próby wydatków dokonano na podstawie wygenerowanych z systemu księgowego zapisów i dowodów księgowych odpowiadających pozapłacowym wydatkom budżetowym dysponenta III stopnia części 34. Próba wylosowana metodą monetarną MUS (metoda statystyczna, w której prawdopodobieństwo wylosowania dowodu księgowego jest proporcjonalne do wartości operacji udokumentowanej dowodem) objęła 4,0% wydatków Ministerstwa (dotyczyła 54 pozycji o wartości 11 972,7 tys. zł). Ponadto próbę uzupełniono o kwotę 18 249,4 tys. zł wydatków dobranych celowo, dotyczących wydatków rozksięgowanych na dowodach wybranych w próbie losowej, wydatków poniesionych w ramach zamówień publicznych oraz części wydatków sfinansowanych z budżetu państwa dotyczących próby 12 badanych wydatków z budżetu środków europejskich.

¹⁷ Dz.U z 2017 r. poz. 1579, ze zm.

¹⁸ Kontrolą objęto postępowania o udzielenie zamówienia publicznego nr: BDG-V.2611.3.2016.MP, pn. Wykonanie audytu zewnętrznego projektów w ramach Programów Współpracy Transgranicznej Polska-Białoruś-Ukraina (PBU) 2007-2013 oraz Litwa-Polska-Rosja (LPR) 2007-2013 – postępowanie przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego; BDG-V.2611.60.2017.AD, pn. Świadczenie usług przeniesienia, rozbudowy, utrzymania, rozwoju, szkoleń oraz wsparcia technicznego systemów informatycznych PO WER – postępowanie przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego; BDG-V.2611.22.2016.KR, pn. Opracowanie koncepcji, zakup mediów i realizacja ogólnopolskiej kampanii promującej efekty wdrażania programów Funduszy Norweskich i Funduszy Europejskiego Obszaru Gospodarczego - postępowanie przeprowadzone w trybie negocjacji z ogłoszeniem.

¹⁹ W 2017 r. z tytułu realizacji tych umów poniesiono wydatki w łącznej kwocie 5 611,7 tys. zł.

1. W Departamencie Współpracy Terytorialnej nie podjęto niezwłocznych działań w celu ustalenia danych niezbędnych do zapłaty zobowiązania zasądzonego prawomocnym wyrokiem sądowym, co skutkowało zapłatą dodatkowych odsetek w kwocie 834,20 zł²⁰.

Kontrola NIK ustaliła, że 12 kwietnia 2017 r. do Ministerstwa wpłynął prawomocny wyrok Sądu Apelacyjnego²¹ zasądzający od Ministerstwa na rzecz powoda kwotę 61 264 zł wraz z odsetkami od dnia 22 grudnia 2007 r. Prokuratoria Generalna w piśmie przekazującym wyrok wskazała, iż orzeczenie jest prawomocne i podlega wykonaniu. Z przedstawionej do kontroli dokumentacji wynika, że pierwsze czynności w sprawie podjęto 21 czerwca 2017 r., a 4 lipca 2017 r. uzyskano potwierdzone dane dotyczące numeru konta powoda, na który należało dokonać zapłaty. Zobowiązanie zostało uregulowane dopiero 12 lipca 2017 r. (tj. po 91 dniach od wpływu do Ministerstwa).

(dowód: akta kontroli str. 1405-1408, 1874-1896)

Zastępca Dyrektora DWT wyjaśniła, że Departament czekał na wezwanie o którym mowa w art. 1060 § 1 ustawy Kodeks postępowania cywilnego²², które powinno zawierać wszelkie dane potrzebne do wykonania wyroku sądu apelacyjnego, w tym dane do wykonania przelewu bankowego, bez których spełnienie świadczenia nie było możliwe oraz na informację z Prokuratury Generalnej RP, w sprawie ewentualnego wniesienia skargi kasacyjnej. Podała również, że informacja o braku podstaw do wniesienia skargi kasacyjnej wpłynęła do Ministerstwa w dniu 27 czerwca 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 1875-1876)

W ocenie NIK, działania mające na celu ustalenie danych do realizacji zobowiązania należało podjąć niezwłocznie, gdyż przekazany do Ministerstwa wyrok był już prawomocny i podlegał wykonaniu. Należy zauważyć, iż art. 1060 § 1 ustawy Kodeks postępowania cywilnego, na który powołuje się Zastępca Dyrektora DWT, dotyczy wszczęcia postępowania egzekucyjnego przeciwko państwowej jednostce organizacyjnej. W opinii NIK, oczekiwanie na takie wezwanie było nieuzasadnione i spowodowało zapłatę dodatkowych odsetek.

2. Dysponent części 34 nierzetelnie zaplanował, a w trakcie roku budżetowego nie zweryfikował zaplanowanych wydatków z rezerwy celowej na finansowanie wynagrodzeń dla pięciu członków korpusu służby cywilnej zatrudnionych w Biurze Pełnomocnika.

Kontrola NIK ustaliła, że dysponent części 34 dokonując kalkulacji środków ujętych w ww. rezerwie na 2017 r. przyjął wynagrodzenie w wysokości 7 090,0 zł i 23 stycznia 2017 r. wystąpił o uruchomienie z rezerwy kwoty 508 950,0 zł. Zatrudnienie na etatach finansowanych z rezerwy, w dniu wystąpienia z wnioskiem o jej uruchomienie, było niepełne, tj. od początku roku finansowano dwa etaty, a kolejne trzy ostatecznie zostały obsadzone w kwietniu 2017 r. Wynagrodzenia zatrudnionych osób²³ stanowiły od 52,3% do 66,2% średniego wynagrodzenia na jednego pracownika przyjętego do kalkulacji kwoty rezerwy.

Do października 2017 r. wykorzystano 217 178,47 zł, tj. 42,7% środków. Wykorzystanie rezerwy w listopadzie wynosiło 241 999,03 zł, tj. 47,5%. W grudniu 2017 r. wszystkim pięciu osobom poza wynagrodzeniem (łącznie 31 379,14 zł) przyznano dodatkowe wynagrodzenie motywacyjne za osiągnięcie celów w II połowie 2017 r. w łącznej kwocie 65 203,80 zł²⁴ oraz czterem z pięciu osób - dodatki zadaniowe za listopad i grudzień 2017 r. w kwocie po 6 460,56 zł²⁵ za każdy miesiąc.

²⁰ W przypadku wyroku odsetki naliczone za okres od daty wpływu informacji o wyroku (12.04.2017 r.) do dnia podjęcia pierwszych czynności w sprawie ustalenia danych do przelewu zobowiązania (21.06.2017 r.) wyniosły 834,20 zł (71 dni) – wg kalkulatora odsetek ustawowych zamieszczonego na stronie www.gofin.pl.

²¹ Wyrok z 24 marca 2017 r.

²² Dz. U z 2018 r. poz. 155, ze zm.

²³ Stan na kwiecień 2017 r.

²⁴ Kwota wynagrodzenia wraz z pochodnymi.

²⁵ Łącznie kwota dodatku zadaniowego wraz z pochodnymi wypłacona w grudniu wyniosła 12 921,12 zł.

Pomimo wypłaty w grudniu 2017 r. dodatkowego wynagrodzenia za osiągnięcie celów w II połowie 2017 r. oraz dodatków zadaniowych za miesiąc listopad i grudzień, wykorzystanie rezerwy wyniosło łącznie 345 042,53 zł, tj. 67,8%. W ciągu roku 2017 dysponent części nie występował o korektę decyzji w sprawie uruchomienia rezerwy.

(dowód: akta kontroli str. 1706-1782)

Dyrektor DBR poinformował, że w wysokość środków w rezerwie na 2016 r. wliczyło Biuro Zasobów Ludzkich (dalej: BZL). Wyjaśnił, że kwoty wpisane we wniosku o uruchomienie środków z rezerwy celowej z 23 stycznia 2017 r. zostały skalkulowane przez DBR w oparciu o kwoty decyzji z dnia 14 października 2016 r. (...), która obejmowała finansowanie etatów przez 4 miesiące 2016 r. Podał również, że w 2017 r. konieczne było jedynie przeliczenie (...) kwot na 2017 r. z uwzględnieniem finansowania etatów przez cały rok. Ponadto, ww. wniosek uzyskał akceptację BZL w dniu 17 stycznia 2017 r. Dysponent części nie występował do dysponenta III stopnia o zrewidowanie kwoty w zakresie ww. rezerwy. Niemniej w dniu 24 stycznia 2017 r. do BDG została przekazana kopia wniosku, a następnie w dniu 10 lutego kopia decyzji MF. Dysponent trzeciego stopnia nie zgłaszał w tym zakresie uwag. Dyrektor DBR wskazywał również, że dysponent części 34 nie wystąpił (...) z wnioskiem o korektę ww. decyzji, ponieważ przeciągające się procedury rekrutacyjne nie dawały pełnej informacji, co do ostatecznego zapotrzebowania na środki przeznaczone na powyższe etaty.

Zastępca Dyrektora BZL wskazała, że niepełne wykorzystanie rezerwy wynikało głównie z przedłużających się rekrutacji na te stanowiska. Podała, iż na etapie wnioskowania o dodatkowe etaty, Ministerstwo zgłaszało zapotrzebowanie na 3 etaty w służbie cywilnej oraz 2 etaty w ramach stanowisk nieobjętych mnożnikowym systemem wynagrodzeń. Wskazała również, że środki na finansowanie etatów poza służbą cywilną wliczone były po niższej średniej (5 142 zł miesięcznie), natomiast w uchwale Rady Ministrów 120/2016 z 11 października 2016 r. Ministerstwo otrzymało 5 dodatkowych etatów w służbie cywilnej z wynagrodzeniem obliczonym przy założeniu średniego wynagrodzenia w wysokości 7 090 zł miesięcznie.

(dowód: akta kontroli str. 1367-1372, 1375, 1398-1399, 1401, 1428, 1432, 1438)

W ocenie NIK, nie można zgodzić się z argumentacją Dyrektora DBR, iż przeciągające się procedury rekrutacyjne nie dawały pełnej informacji, co do ostatecznego zapotrzebowania na środki przeznaczone na powyższe etaty, gdyż ostatnia z pięciu osób których wynagrodzenie finansowano z rezerwy została zatrudniona w kwietniu 2017 r. Dodatkowo wynagrodzenie każdej z osób, których wynagrodzenie finansowano ze środków rezerwy znacząco odbiegało od założonego średniego wynagrodzenia na poziomie 7 090 zł. Świadczy o tym również poziom wykorzystania środków z rezerwy pod koniec 2017 r., które wyniosło ostatecznie 67,8%, z czego 18,9% stanowiło wypłacone w grudniu dodatkowe wynagrodzenie za realizację celów.

W opinii NIK, dysponent części mógł już w maju (po zatrudnieniu pozostałych osób) ocenić zapotrzebowanie na środki z rezerwy do końca roku budżetowego oraz wystąpić z wnioskiem o korektę decyzji, tak aby odpowiadała realnym potrzebom.

2.2. Wydatki budżetu środków europejskich

Opis stanu faktycznego

W 2017 r. w części 34 zrealizowano wydatki budżetu środków europejskich w kwocie 11 317 256,6 tys. zł, co stanowiło 92,8% planu po zmianach (12 192 494,7 tys. zł). W porównaniu do roku 2016 nastąpiło zwiększenie wydatków o 4 171 231,8 tys. zł, tj. o 58,4%, co wynikało z przyspieszenia realizacji programów operacyjnych perspektywy finansowej 2014-2020. Wydatki w kwocie 11 270 836,8 tys. zł (99,6% kwoty wydatków w części 34) stanowiły płatności dysponenta głównego na dotacje głównie w ramach RPO, PO WER oraz SPPW.

(dowód: akta kontroli str. 1268-1292, 1383-1384, 1392-1393, 1394-1397, 1421, 1425-1426, 1605-1691, 1695, 1698, 1783, 3911-3916)

Wydatki budżetu środków europejskich w Ministerstwie (dysponent III stopnia) wyniosły 2 057,0 tys. zł, co stanowiło 77,7% planu po zmianach (2 647,4 tys. zł). Przyczyną

niezrealizowania planu były m.in.: niższa niż zakładano pierwotnie refundacja dla partnera norweskiego w ramach MF EOG 2009-2014, rezygnacja z kampanii promującej konferencję DiverCity, późniejsze uruchomienie działań związanych z doradztwem w zakresie analiz przedrealizacyjnych w ramach PO WER. W porównaniu do wydatków zrealizowanych w 2016 r. wydatki Ministerstwa zwiększyły się o 1 822,2 tys. zł, tj. o 775,9%. Wzrost wydatków związany był głównie z przyspieszeniem realizacji projektów w ramach PO WER.

(dowód: akta kontroli str. 546, 1421, 1425-1426, 1605-1691, 1678, 1691)

Z przyznanych w części 34 środków z rezerwy celowej, w ramach budżetu środków europejskich, wykorzystano kwotę 2 268 406,8 tys. zł, tj. 81,1% planu (2 797 805,1 tys. zł). Na poziom wykorzystania środków wpływ miała głównie, podobnie jak w budżecie państwa, niższa niż zakładana realizacja RPO.

(dowód: akta kontroli str. 1428, 1432-1433, 1692-1694, 1702-1704)

Szczegółowym badaniem objęto prawidłowość udzielania upoważnień oraz rozliczania płatności z budżetu środków europejskich w ramach dotacji celowych²⁶ w łącznej kwocie 2 072 033,5 tys. zł, tj. 18,4% płatności na dotacje przekazanych przez dysponenta głównego oraz 18,3% płatności w części 34. Dotacje przekazano na realizację RPO. W badanej próbie nie stwierdzono nieprawidłowości. Przekazywanie i rozliczenie płatności dotacji następowało zgodnie z obowiązującymi przepisami.

(dowód: akta kontroli str. 1308, 1312-1313, 2790-2871, 4368-4370)

Szczegółowym badaniem objęto prawidłowość realizacji części²⁷ wydatków (poza dotacjami) z budżetu środków europejskich (w tym prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz stosowania wyłączeń ustawy Pzp) w łącznej kwocie 833,8 tys. zł (w całości wydatki bieżące), na podstawie poniesionych w 2017 r. w Ministerstwie (dysponent III stopnia), która stanowiła 40,5% wydatków budżetu środków europejskich Ministerstwa. Badaniem objęto również prawidłowość postępowania, do którego nie mają zastosowania przepisy ustawy Pzp (na mocy art. 4 pkt. 8 tej ustawy, tj. zamówienia o wartości nieprzekraczającej równowartości wyrażonej w złotych kwoty 30,0 tys. euro)²⁸ o wartości 24,6 tys. zł.

W wyniku przeprowadzonych badań stwierdzono, że wydatków dokonywano zgodnie z planem finansowym jednostki, umowami o dofinansowanie oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami. Badanie prawidłowości wyboru trybów udzielania zamówień publicznych oraz wyłączenia stosowania ustawy Pzp, a także badanie w zakresie stosowania procedur ustanowionych w Ministerstwie nie wykazało nieprawidłowości.

(dowód: akta kontroli str. 1498-1604, 2078-2166, 1826-1873, 4365-4367)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości i nie sformułowano uwag.

2.3. Efekty rzeczowe prowadzonej działalności

Opis stanu
faktycznego

Szczegółowe badanie jednego zadania 17.1 *Wsparcie rozwoju regionalnego kraju*, w tym trzech podzadań²⁹, w ramach jednej funkcji³⁰ państwa w układzie zadaniowym pod względem prawidłowości określenia celów i mierników ich realizacji, rzetelności monitoringu mierników oraz stopnia osiągnięcia zaplanowanych celów wykazało, że:

²⁶ Badaniem objęto płatności z budżetu środków europejskich w ramach dotacji wybranych do badania z budżetu państwa.

²⁷ Doboru próby 12 dowodów księgowych dokonano w sposób celowy z konta 227 - *Rozliczenia wydatków z budżetu środków europejskich*.

²⁸ Umowa Nr DPT/BDG-III/MF/6/2017 z 27.09.2017 r.

²⁹ Podzadania: 17.1.1. – *Wsparcie rozwoju województw w ramach programów regionalnych*, 17.1.2. – *Wsparcie rozwoju województw w ramach programów krajowych*, 17.1.3. – *Wsparcie województw w ramach pozostałych programów finansowanych z udziałem niepodlegających zwrotowi środków pomocy*.

³⁰ Funkcja 17 – *Kształtowanie rozwoju regionalnego kraju*.

- cele zadania i podzadań zostały określone zgodnie z wymaganiami rozporządzenia w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2017³¹,
 - monitoring mierników prowadzony był systematycznie na podstawie rzetelnych źródeł danych (m.in. ewidencji księgowej, KSI SIMIK 2007-2013³², CST SL2014³³, informacji/raportów z realizacji poszczególnych programów),
 - wartości mierników realizacji celów dla zadania i podzadań osiągnęły założony poziom, tj.:
 - procentowy udział kwoty środków certyfikowanych do KE do kwoty alokacji NSRO 2007-2013 na poziomie regionów - planowano 100%, zrealizowano 100%,
 - procentowy udział kwoty środków certyfikowanych do KE do kwoty alokacji RPO 2014-2020 - planowano 8,2%, zrealizowano 8,2%,
 - procentowy udział kwoty środków certyfikowanych do KE do kwoty alokacji w ramach PO PW, PO WER na poziomie regionów³⁴ – planowano 13%, zrealizowano 13%,
 - ilość inicjatyw wspierających województwa finansowanych z Programu Regionalnego MF 2009-2014 - planowano 18 sztuk, zrealizowano 18 sztuk.
- W przypadku jednego miernika: procentowy udział kwoty środków zakontraktowanych do kwoty alokacji UP 2014-2020 na poziomie regionów – planowano 53%, zrealizowano 48%.

(dowód: akta kontroli str. 1308, 1312-1313, 2872-2942)

Ponadto szczegółowe badanie wydatków z budżetu Unii Europejskiej w Ministerstwie (dysponent III stopnia)³⁵ poniesionych na podstawie porozumienia w sprawie realizacji projektu w ramach PO WER³⁶ wykazało, że poziom osiągniętych na koniec 2017 r. wskaźników produktu nie wskazuje na ryzyko nieterminowego zakończenia realizacji projektu pn. *Rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego w Polsce* (termin zakończenia w 2019 r.).

(dowód: akta kontroli str. 2923-2924, 3911-3916)

Ustalone
nieprawidłowości

Dysponent części 34 zwiększając plan wydatków zadania i podzadań środkami z rezerwy celowej nie dokonywał zmian wartości docelowych stosowanych mierników stopnia realizacji ich celów.

Dyrektor DBR wyjaśnił, że w przypadku mierników dotyczących certyfikacji i kontraktacji uruchomienie środków z rezerwy celowej nie ma bezpośredniego wpływu na wartości docelowe powyższych mierników lub też bardzo trudno jest ten bezpośredni wpływ uchwycić. Jednakże Ministerstwo dokłada starań aby docelowe wartości mierników przyjęte na etapie prac nad projektem budżetu zostały ustalone bez środków ujętych w rezerwach celowych, tj. aby uruchomienia rezerw celowych czy też zmiany w planie dokonywane na etapie realizacji budżetu znajdowały odzwierciedlenie w planowanej wartości docelowej mierników. Dodał też, że niezależnie od powyższego Ministerstwo, jako IZ dla programów krajowych i IZ RPO (samorządy województw) obowiązuje przyjęty poziom kontraktacji i certyfikacji ustalony przez Radę Ministrów i planowane wartości mierników muszą uwzględniać powyższe. O ile na etapie prac nad projektem ustawy budżetowej na rok kolejny cele certyfikacji i kontraktacji nie muszą być jeszcze ustalone, o tyle w trakcie roku są one już znane i poziomy tych mierników muszą być określane w układzie zadaniowym

³¹ Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 maja 2016 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej na rok 2017 (Dz. U. poz. 735).

³² Krajowy System Informatyczny – System Informatyczny Monitoringu i Kontroli 2007-2013.

³³ Centralny System Teleinformatyczny „SL2014”.

³⁴ W ramach PO WER dotyczy działań 4.1, 4.2 oraz 4.3, a w ramach PO PW priorytetów I-III.

³⁵ Szczegółowym badaniem objęto wszystkie wydatki z Unii Europejskiej (cztery wydatki w ramach PO WER) spośród wydatków z konta 227-Rozliczenie wydatków z budżetu środków europejskich wybranych do szczegółowego badania w pkt 2.1.

³⁶ Porozumienia w sprawie realizacji projektu w ramach POWER 2014-2020 nr POWR.02.018.00-00-0096/16, zawarte 9 stycznia 2017 r. pomiędzy Ministrem Spraw Wewnętrznych i Administracji a Ministrem Rozwoju i Finansów.

wydatków z uwzględnieniem tych celów. Wynika to z faktu, iż cały system zarządzania programami oparty jest na osiąganiu celów w tym zakresie na różnych poziomach wdrażania (tj. dla poszczególnych instytucji).

(dowód: akta kontroli str. 2872-2920)

W ocenie NIK, zarówno kontraktacja jak i certyfikacja, mają ścisły związek z poziomem wydatkowania środków na realizację programów, zatem zwiększenie poziomu wydatków w ciągu roku, zwłaszcza w tak dużej skali (o 30,1%) wpływa na poziom mierników osiągania celów kontraktacyjnych i certyfikacyjnych. Brak aktualizacji docelowych wartości mierników w przypadku zmian kwot przeznaczonych na ich realizację ogranicza możliwość wykorzystania zarządczej funkcji układu zadaniowego budżetu, która jest kluczowa dla istoty celowości jego wdrażania. Z punktu widzenia celu budżetu w układzie zadaniowym, ciągła weryfikacja wartości docelowych mierników jest zasadna i korzystnie wpływa na efektywność gospodarowania środkami publicznymi.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wykonanie w 2017 r. wydatków budżetu państwa i budżetu środków europejskich przez kontrolowaną jednostkę. Wydatki budżetowe zostały zrealizowane (poza przypadkami opisanymi w punkcie 2.1. niniejszego wystąpienia) z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi określonych w ufp i przepisach wykonawczych. W rezultacie osiągnięto zasadnicze cele prowadzonej działalności. Stwierdzone nieprawidłowości, zgodnie z przyjętymi przez NIK kryteriami oceny, nie spowodowały obniżenia oceny.

3. Sprawozdawczość i księgi rachunkowe

3.1. Sprawozdania

Opis stanu faktycznego

Kontrolą objęto prawidłowość sporządzania sprawozdań budżetowych za 2017 r. oraz sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2017 r. – łącznych sporządzonych przez dysponenta części 34 oraz jednostkowych Ministerstwa (dysponenta głównego oraz dysponenta III stopnia):

- o stanie środków na rachunkach bankowych państwowych jednostek budżetowych (Rb-23),
- z wykonania planu dochodów budżetowych (Rb-27),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa (Rb-28),
- z wykonania planu wydatków budżetu państwa w zakresie programów realizowanych ze środków pochodzących z budżetu UE oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 Programy),
- z wykonania planu wydatków budżetu środków europejskich, z wyłączeniem wydatków na realizację Wspólnej Polityki Rolnej (Rb-28 UE),
- z wykonania wydatków budżetu państwa oraz budżetu środków europejskich w układzie zadaniowym (Rb-BZ1) oraz
- sprawozdań w zakresie operacji finansowych za IV kwartał 2017 r. o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych (Rb-N) i o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji (Rb-Z).

Sprawozdania łączne zostały sporządzone przez dysponenta części 34 na podstawie sprawozdań jednostkowych (własnych i podległych jednostek). Kwoty wykazane w sprawozdaniach jednostkowych Ministerstwa (dysponenta głównego oraz dysponenta III stopnia) były zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej, z wyjątkiem sprawozdań Rb-27, w których nie ujęto wszystkich należności wynikających z ewidencji księgowej (szczegółowy opis w punkcie dotyczącym nieprawidłowości). Wyżej wymienione sprawozdania zostały sporządzone terminowo i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym, z wyjątkiem sprawozdań Rb-27 (dysponenta głównego i dysponenta III stopnia) oraz sprawozdań Rb-N (dysponenta głównego i dysponenta III stopnia).

Do dnia zakończenia czynności kontrolnych w ramach cz. 34 dokonano korekty sprawozdań jednostkowych:

- dysponenta III stopnia (Ministerstwa) – Rb-28, Rb-28 Programy i Rb-BZ1 – w związku ze zmianą wartości zobowiązań, przesunięciami pomiędzy paragrafami klasyfikacji budżetowej w wyniku zaksięgowania rozliczonych transz dotacji oraz zmianą kwalifikowalności wydatków,
- dysponenta głównego części 34 – Rb-23, Rb-28, Rb-28 Programy, Rb-28 UE i Rb-N – m.in. w związku z korektą zwrotów i płatności oraz ujęciem należności dotyczącej 2017 r. w księgach rachunkowych,
- Centrum Projektów Europejskich – Rb-28 UE – w związku z korektą błędnie wprowadzonej kwoty wydatków.

Na podstawie otrzymanych korekt ww. sprawozdań, dysponent części 34, do 4 kwietnia 2017 r., sporządził korektę łącznych sprawozdań Rb-23, Rb-28, Rb-28 Programy, Rb-28 UE i Rb-N.

(dowód: akta kontroli str. 252-579, 884-1099, 1123-1294, 1303-1315)

Ustalone
nieprawidłowości

1. Dysponent główny oraz dysponent III stopnia nie wykazali w sprawozdaniach jednostkowych Rb-27 za 2017 r. w kolumnie *należności* oraz w kolumnie *należności pozostałe do zapłaty* należności z tytułu dochodów budżetowych w kwotach odpowiednio 1 270 449,86 zł³⁷ oraz 693 499,58 zł³⁸. Było to niezgodne z § 9 ust. 2 pkt 2 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych, który stanowi że w kolumnie *należności* wykazuje się salda początkowe, powiększone o kwoty przypisów z tytułu dochodów budżetowych, których pierwotny termin przypada na dany rok budżetowy, po zmniejszeniu o kwoty odpisów oraz z § 9 ust. 2 pkt 5 ww. instrukcji, zgodnie z którym w odpowiednich kolumnach salda końcowego wykazuje się należności pozostałe do zapłaty, w tym zaległości netto:
 - należności w wysokości 1 096 451,52 zł³⁹ u dysponenta głównego i 693 499,58 zł u dysponenta III stopnia dotyczyły należności od pięciu dłużników⁴⁰ i zostały zaewidencjonowane w księgach rachunkowych na koncie 240 – *Pozostałe rozrachunki*.

(dowód: akta kontroli str. 24-172, 410-458, 787-863, 898-943)

Główna księgowa Ministerstwa (dysponenta III stopnia) wyjaśniła m.in., że według praktyki przyjętej w Ministerstwie, roszczenia sporne, kwestionowane przez dłużnika, skierowane na drogę postępowania sądowego, zostają przeksięgowane z konta 221 – *Należności z tytułu dochodów budżetowych* na konto 240 – *Pozostałe rozrachunki* i nie są wykazywane w sprawozdaniu Rb-27, bowiem występuje duże prawdopodobieństwo, że należności te nie zostaną zasądzone i odzyskane w całości bądź w części. Dodała, że w opinii Ministerstwa – dysponent III stopnia, w sprawozdaniu Rb-27 w kolumnie 7 *należności* oraz w kolumnie 11 *należności pozostałe do zapłaty* podlegają wykazaniu te należności, które faktycznie będą podlegały wpłacie i stanowiły dochód budżetu państwa. Należy zwrócić uwagę, iż zapisy rozporządzenia nie zawierają zapisów uniemożliwiających stosowanie tej zasady. Wobec powyższego, jeżeli po wydaniu przez sąd wyroku orzekającego zobowiązanie dłużnika do zapłaty należnego świadczenia, należność figurująca w księgach rachunkowych Ministerstwa na koncie 240 stanie się faktycznie należnością stanowiącą dochód, wówczas zostanie ujęta na koncie 221 w zasądzonej kwocie i wykazana w sprawozdaniu Rb-27.

(dowód: akta kontroli str. 28-29)

Główna księgowa (dysponenta głównego) wyjaśniła m.in., że w opinii Ministerstwa roszczenia sporne nie powinny być wykazywane w sprawozdaniu Rb-27, ponieważ jak wskazuje praktyka, występuje duże prawdopodobieństwo, że należności te nie zostaną zasądzone i przekazane na konto dochodów budżetu państwa.

³⁷ W tym należność główna 747 279,86 zł, odsetki na dzień 31.12.2017 r. – 523 170,00 zł.

³⁸ W tym należność główna 601 318,49 zł, odsetki na dzień 31.12.2017 r. – 92 181,09 zł.

³⁹ W tym należność główna 573 281,52 zł, odsetki na dzień 31.12.2017 r. – 523 170,00 zł.

⁴⁰ Należności dysponenta głównego dotyczyły dwóch dłużników, należności dysponenta III stopnia – trzech dłużników.

W przypadku wykazania roszczeń spornych w Rb-27 dane te nie odzwierciedlałyby faktycznego stanu należności możliwych do uzyskania przez jednostkę. Do czasu ostatecznego rozstrzygnięcia w sprawie brak jest przesłanek potwierdzających istnienie należności i ujmowania ich w sprawozdaniu Rb-27, z obowiązujących przepisów również nie wynika obowiązek ich ujmowania. (...) nieujmowanie w sprawozdaniach Rb-27 należności spornych jest praktyką dysponenta głównego.

(dowód: akta kontroli str. 700-701)

- należność w kwocie 173 998,34 zł u dysponenta głównego dotyczyła zapłaty rozłożonego na raty długu (kwoty pozostałej do spłaty), którego pierwotny termin spłaty przypadał na 2013 r. Wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 6 sierpnia 2013 r. Fundacja Pomocy Wzajemnej BARKA została zobowiązana do zapłaty kwoty 468 998,34 zł wraz z odsetkami. W dniu 29 grudnia 2014 r. pomiędzy Ministerstwem Infrastruktury i Rozwoju a Fundacją została podpisana umowa w sprawie rozłożenia zapłaty długu na raty oraz umorzenia części odsetek. Zgodnie z harmonogramem spłat, dłużnikowi rozłożono spłatę należności na siedem rat (co roku w terminie 31 grudnia – od 2014 r. do 2020 r.). Na dzień 31 grudnia 2017 r. dłużnikowi pozostała do spłaty kwota należności głównej w wysokości 173 998,34 zł. Była ona zaewidencjonowana w księgach rachunkowych na koncie 226 – *Długoterminowe należności budżetowe*.

Dyrektor DBR wyjaśnił, że zgodnie z umową zawartą z Fundacją BARKA, termin spłaty tej należności nie przypada na dany rok budżetowy. W związku z tym należność nie została ujęta w sprawozdaniu Rb-27 za 2017 r. Dodał też, że *Umowa zawarta z Fundacją zmieniła charakter należności wynikający z wyroku z dnia 6 sierpnia 2013 r. i znaczenie „pierwotny termin” wynikający z umowy jest terminem zapłaty należności głównej wraz z odsetkami, zgodnie z harmonogramem.*

(dowód: akta kontroli str. 661-699, 907-944, 1427-1432)

Zdaniem NIK, praktyka nieujmowania należności kwestionowanych i spornych w sprawozdaniu Rb-27 oraz należności, których pierwotny termin spłaty minął i rozłożono je na raty, powoduje, że sprawozdanie to jest niewiarygodne, gdyż nie wykazano w nim wszystkich tytułów odpowiadających treści ekonomicznej, tj. wszystkich należności. Sprawozdania te nie odzwierciedlają również zapisów w księgach rachunkowych, w których te należności zostały ujęte. Przeksięgowanie należności spornych na konto 240 i dochodzenie ich przed sądem nie powoduje, że należności te przestają być należnościami z tytułu dochodów budżetowych. Zatem powinny być one wykazywane w odpowiednich kolumnach sprawozdania Rb -27.

2. Dysponent główny oraz dysponent III stopnia błędnie ujęli kwoty odpowiednio 121 998,00 zł⁴¹ oraz 36 234,00 zł⁴² w sprawozdaniach jednostkowych Rb-27 za 2017 r. w kolumnie *zaległości netto* należności, które nie mogą być egzekwowane. Było to niezgodne z § 9 ust. 2 pkt 5 Instrukcji sporządzania sprawozdań budżetowych. Ponadto dysponent główny ujął należność główną w kwocie 4 464,00 zł, a dysponent III stopnia w kwocie 33 300,00 zł w sprawozdaniu Rb-N za IV kwartał 2017 r., co było niezgodne z § 13 ust. 1 pkt 5 i 6 Instrukcji sporządzania sprawozdań w zakresie operacji finansowych:
 - należność w kwocie 121 998,00 zł od Wielkopolskiego Stowarzyszenia Rozwoju i Promocji Obszarów Wiejskich, które w listopadzie 2017 r. złożyło do Ministra Rozwoju i Finansów wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy dotyczącej decyzji Ministra w sprawie zwrotu środków dofinansowania projektu. W takiej sytuacji – stosownie do wewnętrznych uregulowań MR – należność uznaje się za sporną⁴³. Kontrola wykazała, że komórka merytoryczna prowadząca sprawę (DZF) nie

⁴¹ W tym 4 464,00 zł – należność główna, 117 534,00 zł – odsetki na dzień 31.12.2017 r.

⁴² W tym 33 300,00 zł – należność główna, 2 934,00 zł – odsetki na dzień 31.12.2017 r.

⁴³ Zarządzenie nr 6 Dyrektora Generalnego Ministerstwa Rozwoju z dnia 17 lutego 2017 r. w sprawie postępowania z należnościami w Ministerstwie Rozwoju (§ 4 pkt 11).

przekazała do DBR wniosku dłużnika o ponowne rozpatrzenie sprawy. Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora DZF, wniosek ten zostanie przesłany do DBR razem z wydaną przez IZ PO WER decyzją administracyjną. Obecnie sprawa jest wciąż w toku, a dopiero wydana decyzja będzie informacją mogącą mieć wpływ na wysokość należności publiczno-prawnych.

(dowód: akta kontroli str. 21, 702-747, 898-945, 998-999)

Zdaniem NIK, złożenie wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy zmienia charakter należności, powodując jej zakwalifikowanie jako spornej. W związku z tym powinien zostać on niezwłocznie przekazany do DBR w celu odpowiedniego, zgodnego ze stanem faktycznym, ujęcia należności w sprawozdaniach.

- należność w kwocie 36 234,00 zł od Urzędu Miasta Łodzi, który został wezwany do jej zwrotu w listopadzie 2017 r., na podstawie art. 169 ust. 1, 4 i 5 ufp, w związku z nałożeniem korekty finansowej z tytułu niedopełnienia obowiązku zamieszczenia ogłoszenia o zamówieniu w biuletynie zamówień publicznych i przeprowadzenia postępowania z pominięciem ustawy Pzp⁴⁴. Pismem z 7 grudnia 2017 r.⁴⁵ Urząd Miasta Łodzi zakwestionował żądanie zwrotu kwoty 33 300,00 zł. Na dzień 31 grudnia 2017 r. nie wydano, na podstawie art. 169 ust. 6 ufp, ostatecznej decyzji o zwrocie tych środków.

Jak wyjaśnił Dyrektor BDG: (...) zgodnie z przyjętą w Ministerstwie praktyką, za roszczenia sporne uznawane są należności dochodzone na drodze postępowania sądowego. (...) należności skierowane do sądu stają się należnościami spornymi i zostają przeksięgowane na konto 240 – Pozostałe rozrachunki, które zgodnie z polityką rachunkowości Ministerstwa jest używane do ewidencji m.in. roszczeń spornych.

(dowód: akta kontroli str. 180-251, 410-452, 566-568)

Zdaniem NIK, przedmiotowa należność jest kwestionowana przez dłużnika (dłużnik podnosi zarzuty dotyczące istnienia należności) a wierzyciel, na dzień 31 grudnia 2017 r., nie wydał decyzji o zwrocie środków, zatem nie powinna być ujęta w kolumnie zaległości netto sprawozdania Rb-27 oraz w sprawozdaniu Rb-N, gdzie wykazuje się wyłącznie należności, które mogą być egzekwowane.

3.2. Księgi rachunkowe

Opis stanu faktycznego

Badanie wiarygodności ksiąg rachunkowych dysponenta części 34 przeprowadzono na próbie 71 zapisów księgowych na łączną kwotę 251 742,0 tys. zł, wylosowanych metodą monetarną, która została uzupełniona 83 zapisami⁴⁶ na łączną kwotę 212 421 781,7 tys. zł, (wyselekcjonowanymi na podstawie przeprowadzonego przeglądu analitycznego ksiąg rachunkowych, obejmującego 127 327 zapisów księgowych). Stwierdzono, że dowody księgowe sporządzono prawidłowo pod względem formalnym, a operacje gospodarcze udokumentowane tymi dowodami właściwie ujęto w księgach rachunkowych. W trakcie kontroli nie zidentyfikowano nieprawidłowości, które wskazywałyby, że księgi rachunkowe, stanowiące podstawę sporządzenia sprawozdań dysponenta części 34, obejmujące zapisy dotyczące dochodów i wydatków oraz związanych z nimi należności i zobowiązań, prowadzone były nieprawidłowo.

(dowód: akta kontroli str. 21, 631-658, 874-881, 884-885)

Ustalone nieprawidłowości i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej badania ksiąg rachunkowych nie stwierdzono nieprawidłowości i nie sformułowano uwag.

⁴⁴ Dotyczy postępowania na Przeprowadzenie jednoetapowego konkursu urbanistycznego wraz z komponentem partycypacyjnym na koncepcję architektury i zagospodarowania przestrzeni publicznej dla obszaru pilotażowego.

⁴⁵ Wpływ pisma do Ministerstwa 14 grudnia, wcześniej mailem 8 grudnia 2017 r.

⁴⁶ Najwyższymi kwotowo w każdej kategorii potencjalnych nieprawidłowości wskazanej w przeglądzie analitycznym, w tym 10 zapisów dotyczących bilansu otwarcia na łączną kwotę 199 514 250,9 tys. zł.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje negatywnie sporządzone przez kontrolowaną jednostkę sprawozdania budżetowe oraz w zakresie operacji finansowych. Na negatywną ocenę wpływ ma skala nieprawidłowości stwierdzonych w sprawozdaniach jednostkowych Rb-27 i Rb-N. Ujawnione w trakcie kontroli nieprawidłowości w sprawozdaniach jednostkowych skutkowały wykazaniem błędnych danych w sprawozdaniach łącznych dysponenta części 34, tj. zaniżeniem należności o kwotę 1 963,9 tys. zł i zawyżeniem zaległości o kwotę 158,2 tys. zł w sprawozdaniu Rb-27 oraz zawyżeniem należności o kwotę 37,8 tys. zł w sprawozdaniu Rb-N.

Przyjęty system kontroli zarządczej w zakresie prawidłowości i rzetelności sporządzania sprawozdań nie pozwolił na uniknięcie wyżej opisanych nieprawidłowości, a powodem powstania nieprawidłowości było m.in. przyjęcie zasady niewykazywania w sprawozdaniach Rb-27 należności spornych.

Najwyższa Izba Kontroli opiniuje pozytywnie prowadzone przez dysponenta głównego księgi rachunkowe, bowiem nie stwierdzono nieprawidłowości, które wskazywałyby, aby księgi rachunkowe dysponenta głównego prowadzone były nieprawidłowo.

4. Wykorzystanie środków z funduszy polityki spójności Unii Europejskiej, koordynowanych przez Ministra Inwestycji i Rozwoju

4.1. Stan zaawansowania realizacji Umowy Partnerstwa 2014-2020

Opis stanu
faktycznego

Kontraktacja i certyfikacja wydatków⁴⁷

Od początku realizacji programów operacyjnych do końca 2017 r. beneficjenci w sześciu krajowych⁴⁸ i 16 regionalnych PO złożyli 72 083 wniosków o dofinansowanie projektu, poprawnych pod względem formalnym, na całkowitą wartość (wydatki kwalifikowalne) 386 066 720,0 tys. zł, z czego:

- 23 419 wniosków w kwocie wydatków kwalifikowalnych 247 770 851,0 tys. zł w sześciu krajowych PO,
- 48 664 wniosków w kwocie wydatków kwalifikowalnych 138 295 869,0 tys. zł w ramach 16 RPO.

(dowód: akta kontroli str. 2956)

Do końca 2017 r. z beneficjentami zawarto 30 616 umów o dofinansowanie projektu⁴⁹, w których wartość wydatków ogółem (wydatki kwalifikowalne) wyniosła 224 914 206,0 tys. zł⁵⁰, w tym kwota dofinansowania ze środków UE wyniosła 172 028 257,0 tys. zł, co stanowiło 53,3% alokacji na lata 2014-2020⁵¹, z czego:

- 8 911 umów na kwotę dofinansowania w części UE 110 188 615,0 tys. zł w sześciu krajowych PO (57,5% alokacji), tj.:
 - w PO Infrastruktura i Środowisko zawarto 1 413 umów na kwotę 69 458 064,0 tys. zł, tj. 60,3% alokacji,
 - w PO Inteligentny Rozwój 3 111 umów na kwotę 19 978 156,0 tys. zł, tj. 55,2% alokacji,
 - w PO Wiedza Edukacja Rozwój 3 393 umowy na kwotę 8 335 530,0 tys. zł, tj. 42,2% alokacji,
 - w PO Polska Wschodnia 564 umowy na kwotę 5 639 252,0 tys. zł, tj. 67,1% alokacji,
 - w PO Polska Cyfrowa 252 umowy na kwotę 5 354 987,0 tys. zł, tj. 58,7% alokacji,
 - w PO Pomoc Techniczna 178 umowy na kwotę 1 422 626,0 tys. zł, tj. 48,4% alokacji,

⁴⁷ Informacje dotyczące kontraktacji i certyfikacji środków przedstawione zostały na podstawie danych otrzymanych z DKF wygenerowanych z systemu SL2014 2 stycznia 2018 r. oraz 9 lutego 2018 r. (na zamrożonej bazie danych odzwierciedlającej stan na 31.12.2017 r.).

⁴⁸ PO WER, PO IŚ, PO IR, PO PW, PO PC oraz PO PT.

⁴⁹ Ilość i wartość podpisanych umów obejmuje również decyzje o dofinansowanie projektu.

⁵⁰ Informacje dotyczące kontraktacji wykazane bez PO EWT oraz EIS.

⁵¹ Wartość alokacji w wysokości określonej w tabelach finansowych programów operacyjnych (podana przez DKF).

- 21 705 umów na kwotę dofinansowania ze środków UE 61 839 642,0 tys. zł w ramach 16 Regionalnych Programów Operacyjnych, tj. 47,1% alokacji.

W Programach Operacyjnych EWT zawarto 134 umowy o dofinansowanie projektu, w których wartość wydatków ogółem (wydatki kwalifikowalne) wyniosła 218 862,0 tys. euro, w tym kwota dofinansowania ze środków UE wyniosła 180 708,0 tys. euro, co stanowiło 58,7% alokacji na lata 2014-2020⁵².

W porównaniu do danych na koniec 2016 r. poziom kontraktacji w programach operacyjnych (bez PO EWT) w odniesieniu do dostępnej alokacji wzrósł w 2017 r. o 29,7 punktów procentowych (w krajowych PO o 31,2 punktów procentowych i w RPO o 27,1 punktów procentowych). W programach Europejskiej Współpracy Terytorialnej poziom kontraktacji wzrósł o 35,5 punktów procentowych.

(dowód: akta kontroli str. 2956-2983)

Całkowita kwota wydatków kwalifikowalnych wykazana w złożonych przez IC do KE do końca 2017 r. *Poświadczeniach i deklaracjach wydatków oraz wnioskach o płatność w ramach programu operacyjnego* wyniosła 47 220 225,0 tys. zł⁵³, w tym dofinansowanie UE w kwocie 40 229 236,0 tys. zł, co stanowiło 12,5% alokacji na lata 2014-2020.

W ramach poszczególnych PO do KE certyfikowane zostały następujące kwoty wydatków kwalifikowalnych w części UE:

- krajowych 29 240 558,0 tys. zł (15,3% alokacji), tj.:
 - PO IŚ 19 790 010,0 tys. zł (17,2% alokacji),
 - PO IR 3 378 496,0 tys. zł (9,3% alokacji),
 - PO WER 3 546 175,0 tys. zł (17,4% alokacji),
 - PO PW 902 728,0 tys. zł (10,7% alokacji),
 - PO PT 659 208,0 tys. zł (22,4% alokacji),
 - PO PC 963 941,0 tys. zł (10,6% alokacji),
- regionalnych 10 988 678,0 tys. zł (8,4% alokacji).

W Programach Operacyjnych EWT wydatki kwalifikowalne w części UE wyniosły 20 388,0 tys. euro, tj. 6,6% alokacji.

W porównaniu do danych na koniec 2016 r. poziom certyfikacji (bez PO EWT) w odniesieniu do dostępnej alokacji wzrósł w 2017 r. o 7,4 punktów procentowych (w krajowych PO o 8,5 punktów procentowych, a w 16 RPO o 5,9 punktów procentowych). W programach Europejskiej Współpracy Terytorialnej nastąpił wzrost o 6,2 punktów procentowych.

(dowód: akta kontroli str. 2956-2983)

Realizacja Planu Certyfikacji środków do KE w 2017 r. oraz zakładanego na 2017 r. poziomu dofinansowania unijnego w umowach o dofinansowanie w programach współfinansowanych z funduszy europejskich w ramach Umowy Partnerstwa 2014 – 2020 (dalej: Plan certyfikacji)⁵⁴

W 2017 r. w Planie certyfikacji ustalono minimalny cel dla wartości dofinansowania UE objętego umowami o dofinansowanie (kontraktacji) wynoszący łącznie dla programów krajowych i regionalnych 96 772 659,0 tys. zł. Miało to pozwolić na osiągnięcie z końcem 2017 r. skumulowanego poziomu kontraktacji w wysokości 169 866 426,0 tys. zł, stanowiącego średnio 50% alokacji na lata 2014-2020.

Dla trzech PO EWT na 2017 r. zaplanowano kontraktację na kwotę 116 520,5 tys. euro, natomiast docelowy kumulatywny poziom kontraktacji na koniec 2017 r. określono w wysokości 187 919,1 tys. euro, co miało stanowić ok. 60% alokacji na lata 2014-2020.

Minimalną wartość wydatków, w ramach krajowych i regionalnych PO (bez trzech PO EWT), które miały zostać certyfikowane do KE w 2017 r. ustalono w wysokości

⁵² Wartość alokacji w wysokości określonej w tabelach finansowych PO EWT (podana przez DKF).

⁵³ Kwoty przekazane do KE wykazane bez PO EWT oraz EIS.

⁵⁴ Przekazany członkom Rady Ministrów 2 marca 2017 r.

36 726 269,0 tys. zł. Miało to pozwolić na osiągnięcie z końcem 2017 r. skumulowanego poziomu 55 120 185,0 tys. zł wydatków certyfikowanych do KE. Według szacunków Ministerstwa kwota ta miała umożliwić zawnieśkowanie do KE o płatności ze środków UE w kwocie 10,6 mld euro⁵⁵, co odpowiada ok. 14,0% alokacji środków UE przewidzianych dla Polski.

Dla trzech programów EWT w 2017 r. zaplanowano wydatki certyfikowane do KE na kwotę 27 048,0 tys. euro, natomiast docelowy kumulatywny poziom wydatków certyfikowanych do KE na koniec 2017 r. określono w wysokości 28 753,8 tys. euro, co odpowiadało ok. 9% alokacji środków przewidzianych dla Polski.

(dowód: akta kontroli str. 2944-2953)

Od początku wdrażania UP 2014-2020 zakontraktowano dofinansowanie UE w wysokości 172 028 255,8 tys. zł⁵⁶, co stanowiło 101,3% kumulatywnego celu kontraktacji do końca 2017 r. oraz 53,3% alokacji na lata 2014-2020 (o 3,3 p.p. więcej niż planowano).

W krajowych PO, plan kontraktacji (kumulatywnie) został zrealizowany na poziomie 110 188 614,8 tys. zł, co stanowiło 109,3% planu. Nie osiągnięto planowanego poziomu w dwóch krajowych PO (najslabiej w PO IR - 95,5% planu). Najwyższy poziom kontraktacji osiągnięto w PO PW (127,8% planu).

Natomiast w regionalnych PO, plan kontraktacji (kumulatywnie) został zrealizowany na poziomie 61 839 641,1 tys. zł, co stanowiło 89,6% planu. Nie osiągnięto planowanego poziomu w 13 RPO (najslabiej w RPO Województwa Świętokrzyskiego - 60,6% planu). Najwyższy poziom kontraktacji osiągnięto w RPO Województwa Pomorskiego (139,5% planu).

W ramach programów EWT zakontraktowano środki w kwocie 180 707,4 tys. euro, co stanowiło 96,2% planu oraz 58,7% alokacji przewidzianej dla Polski na lata 2014-2020.

(dowód: akta kontroli str. 2944-2955, 3246, 3247-3280)

Od początku wdrażania UP 2014-2020 certyfikowano do KE 47 220 224,3 tys. zł⁵⁷, co stanowiło 85,7% kumulatywnego celu certyfikacji do końca 2017 r. oraz 12,2% alokacji na lata 2014-2020 (o 1,8 p.p. mniej niż planowano).

W przypadku krajowych PO, plan certyfikacji (kumulatywnie) został zrealizowany na poziomie 34 240 176,5 tys. zł, co stanowiło 101,3% planu. Nie osiągnięto planowanego poziomu w dwóch krajowych PO (najslabiej w PO IR – 73,8% planu). Najwyższy poziom certyfikacji osiągnięto w PO IS (109,3% planu).

W przypadku RPO, plan certyfikacji (kumulatywnie) został zrealizowany na poziomie 12 980 047,9 tys. zł (60,9% planu). Nie osiągnięto planowanego poziomu w żadnym RPO (najslabiej w RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego – 40,0% planu). Najwyższy poziom certyfikacji osiągnięto w RPO Województwa Zachodniopomorskiego (77,6% planu).

W ramach programów EWT certyfikowano wydatki w kwocie 24 330,7 tys. euro, co stanowiło 84,6% planu oraz 6,6% alokacji przewidzianej dla Polski na lata 2014-2020 (o 2,4 p.p. mniej niż planowano).

(dowód: akta kontroli str. 2944-2955, 3246, 3247-3280)

Przyczyny niezrealizowania celów kontraktacji i certyfikacji zostały przedstawione w części dotyczącej stwierdzonych nieprawidłowości.

Zasada automatycznego anulowania zobowiązań (zasada n+3)⁵⁸

⁵⁵ Wyliczenia dokonano przy zastosowaniu kursu KE do certyfikacji na styczeń 2017 r., tj. 1 EURO = 4,4141 PLN. Wartość wydatków odpowiadająca wkładowi UE jest zależna od poziomu współfinansowania w poszczególnych osiach priorytetowych.

⁵⁶ Dane przekazane przez DKF według stanu na 31 grudnia 2017 r.

⁵⁷ Dane przekazane przez DKF według stanu na 31 grudnia 2017 r.

⁵⁸ Zgodnie z art. 86 rozporządzenia 1303/2013 anuluje się zobowiązanie KE dla danego PO (część alokacji na dany rok), jeżeli nie zostanie ona wykorzystana na płatności do końca trzeciego roku po roku, w którym podjęto zobowiązanie.

Na koniec 2017 r. zasadą n+3 objętych było 12 programów operacyjnych zatwierdzonych przez KE w 2014 r., w tym: pięć krajowych⁵⁹ i siedem regionalnych⁶⁰. W 2017 r., pomimo niezrealizowania Planu certyfikacji, została ona zrealizowana we wszystkich 12 programach w wysokości od 142% w RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego do 481,8% w PO PT.

(dowód: akta kontroli str. 2952-2983)

Na koniec 2018 r. zasada n+3 będzie dotyczyła wszystkich sześciu krajowych i 16 regionalnych programów operacyjnych.

Z danych otrzymanych z DKF wynika, że zrealizowane w RPO na koniec 2017 r. płatności w odniesieniu do celów dotyczących roku 2018 wyniosły średnio 58,9%, najmniej w RPO Województw: Podlaskiego (38,2%), Kujawsko-Pomorskiego (44,1%), Warmińsko-Mazurskiego (45,0%), Świętokrzyskiego (49,9%) oraz Lubelskiego (51,1%).

Marszałkowie Województw pełniący funkcje IZ RPO⁶¹ wyjaśnili, że w kontekście realizacji zasady n+3 w 2018 r. nie istnieje ryzyko niezrealizowania celów i utraty środków z UE w żadnym z ww. regionalnych programów operacyjnych.

(dowód: akta kontroli str. 2953-2955, 2976-2983, 3246, 3281-3302, 3523-3841)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Zdaniem NIK pomimo, że IZ RPO nie przewidują problemów ze spełnieniem zasady n+3 na koniec 2018 r., należy mieć na uwadze, że zwłaszcza dla pięciu ww. województw istnieje ryzyko nadmiernego skumulowania kwot płatności do osiągnięcia w 2018 r. Biorąc pod uwagę dotychczasowe nierównomierne tempo wdrażania programów regionalnych oraz niezrealizowanie Planu certyfikacji może to stanowić realne zagrożenie utraty środków.

W opinii NIK, wskazuje to na konieczność wzmocnienia nadzoru nad działaniami RPO, na wypadek wystąpienia negatywnych skutków opóźnień w naborach, małej podaży projektów, opóźnień w postępowaniach przetargowych, czy zwiększenia skali nieprawidłowości w realizowanych projektach.

Realizacja celów finansowo-rzeczowych, ustanowionych w ramach wykonania⁶² w programach operacyjnych UP 2014-2020.

Stan realizacji wskaźników celów pośrednich (na koniec 2018 r. powinny one osiągnąć co najmniej 85% ustalonej wartości)⁶³ i końcowych, na dzień 31 grudnia 2017 r.⁶⁴ przedstawiał się następująco:

- W krajowych programach operacyjnych⁶⁵ określono 143 wskaźniki⁶⁶ w ramach 35 osi priorytetowych. Na koniec 2017 r. 56 wskaźników zrealizowano poniżej założeń⁶⁷, z tego w:
 - PO IR poniżej założeń zrealizowano 11 z 26 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 65%, a cel pośredni w 46%,

⁵⁹ PO WER, PO PT, PO IŚ, PO PC oraz PO PW.

⁶⁰ RPO Województw: Dolnośląskiego, Kujawsko-Pomorskiego, Lubuskiego, Łódzkiego, Opolskiego, Śląskiego oraz Wielkopolskiego.

⁶¹ Wyjaśnienia złożyli Marszałkowie Województw: Małopolskiego, Podlaskiego, Świętokrzyskiego, Lubelskiego, Warmińsko-Mazurskiego oraz Kujawsko-Pomorskiego.

⁶² Ramy wykonania to podsystem wskaźników wykorzystywanych do mierzenia postępu we wdrażaniu środków unijnych ustanowiony dla wszystkich programów PF 2014-2020. Składa się z dwóch elementów: celów pośrednich (osiąganych na koniec 2018 r.) oraz celów końcowych (osiąganych na koniec 2023 r.). Do elementów ram wykonania należą wskaźniki finansowe oraz wskaźniki produktu. Ponadto określono mierniki tzw. Kluczowego Etapu Wdrażania (KEW).

⁶³ Zgodnie z rozporządzeniem wykonawczym Komisji (UE) nr 215/2014 z dnia 7 marca 2014 r. (Dz. Urz. UE L 69 z 08.03.2014 r., s. 65).

⁶⁴ Dane z Raportu z monitorowania osiągania celów w ramach wykonania za rok 2017 z 8 marca 2017 r. otrzymanego z DSR.

⁶⁵ Dane bez PO EWT, EIS oraz PO PT.

⁶⁶ 35 wskaźników finansowych, 76 wskaźników produktu oraz 32 wskaźniki KEW.

⁶⁷ Ministerstwo przyjęło, zgodnie z rozporządzeniem UE 215/2014, założenia, że za ryzyko poważnego niepowodzenia realizacji celów pośrednich uważa się sytuację, w której wskaźniki ram wykonania nie osiągnęły na koniec 2017 r. 65% wartości celu pośredniego ustanowionego na koniec 2018 r.

- PO IŚ poniżej założeń zrealizowano 10 z 44 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 97%, a cel pośredni w 77%,
- PO WER poniżej założeń zrealizowano 29 z 45 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 33%, a cel pośredni w 24%,
- PO PC poniżej założeń zrealizowano 4 z 18 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 67%, a cel pośredni w 67%,
- PO PW poniżej założeń zrealizowano 2 z 10 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 89%, a cel pośredni w 80%.
- W 16 RPO określono 542 wskaźniki⁶⁸ w ramach 166 osi priorytetowych. Na koniec 2017 r. 339 wskaźników zrealizowano poniżej założeń, z tego w:
 - RPO Woj. Dolnośląskiego poniżej założeń zrealizowano 26 z 38 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 67%, a cel pośredni w 29%,
 - RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego poniżej założeń zrealizowano 30 z 32 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 35%, a cel pośredni w 6%,
 - RPO Woj. Lubelskiego poniżej założeń zrealizowano 21 z 46 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 74%, a cel pośredni w 48%,
 - RPO Woj. Lubuskiego poniżej założeń zrealizowano 22 z 26 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 50%, a cel pośredni w 12%,
 - RPO Woj. Łódzkiego poniżej założeń zrealizowano 24 z 38 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 59%, a cel pośredni w 29%,
 - RPO Woj. Małopolskiego poniżej założeń zrealizowano 23 z 43 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 73%, a cel pośredni w 47%,
 - RPO Woj. Mazowieckiego poniżej założeń zrealizowano 19 z 27 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 86%, a cel pośredni w 50%,
 - RPO Woj. Opolskiego poniżej założeń zrealizowano 22 z 34 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 57%, a cel pośredni w 26%,
 - RPO Woj. Podkarpackiego poniżej założeń zrealizowano 22 z 33 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 54%, a cel pośredni w 24%,
 - RPO Woj. Podlaskiego poniżej założeń zrealizowano 22 z 25 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 22%, a cel pośredni w 8%,
 - RPO Woj. Pomorskiego poniżej założeń zrealizowano 15 z 29 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 48%, a cel pośredni w 36%,
 - RPO Woj. Śląskiego poniżej założeń zrealizowano 20 z 30 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 45%, a cel pośredni w 20%,
 - RPO Woj. Świętokrzyskiego poniżej założeń zrealizowano 25 z 32 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 52%, a cel pośredni w 19%,
 - RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego poniżej założeń zrealizowano 25 z 44 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 48%, a cel pośredni w 36%,
 - RPO Woj. Wielkopolskiego poniżej założeń zrealizowano 16 z 27 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 23%, a cel pośredni w 26%,
 - RPO Woj. Zachodniopomorskiego poniżej założeń zrealizowano 24 z 38 wskaźników, cele na rok 2017 osiągnięto w 48%, a cel pośredni w 29%.

(dowód: akta kontroli str. 2984-3246, 3281-3302)

Z danych przedstawionych w *Raporcie z monitorowania osiągnięcia celów* wynika, że:

- w trzech krajowych programach operacyjnych (PO IR, PO WER, PO IŚ) - w ośmiu osiach na 35 istnieje wysokie ryzyko niezrealizowania celów pośrednich ram wykonania. Zagrożona utratą w tych osiach rezerwa wykonania⁶⁹ wynosi 649,4 mln euro, co stanowi 24% rezerwy w krajowych PO,

⁶⁸ 166 wskaźników finansowych, 313 wskaźników produktu oraz 63 wskaźniki KEW.

⁶⁹ W każdym programie operacyjnym (z wyłączeniem PO PT oraz osi pomocy technicznej w pozostałych programach) wyodrębniona została rezerwa wykonania w wysokości 6% całkowitej alokacji. Realokacja rezerwy wykonania odbędzie się podczas przeglądu wyników w 2019 r. Środki rezerwy wykonania z osi/priorytetów, które nie zrealizowały celów pośrednich nie będą mogły zostać wykorzystane w tych osiach/priorytetach i tworzą pulę środków na poziomie krajowym. Będzie ona rozdzielona w formie

- we wszystkich regionalnych programach operacyjnych - w 131 osiach na 166 istnieje wysokie ryzyko niezrealizowania celów pośrednich. Rezerwa wykonania wynosi w nich 1 441,2 mln euro, co stanowi 77% rezerwy w 16 RPO.

(dowód: akta kontroli str. 2984-3032)

Przyczynami nieosiągnięcia założonych celów, według wyjaśnień dyrektorów IZ krajowymi programami operacyjnymi, IK RPO oraz Marszałków Województw (IZ RPO) były m.in.:

- opóźnienia w aktualizacji dokumentów na poziomie krajowym i regionalnym (m.in. w obszarach gospodarki odpadami, prawa wodnego, rewitalizacji i zdrowia)⁷⁰,
- konieczność powtarzania konkursów, ze względu na małe zainteresowanie naborami wniosków,
- brak możliwości finansowych pokrycia wkładu własnego przez potencjalnych beneficjentów,
- problemy ze zgromadzeniem grup docelowych projektów, naborem wykwalifikowanej kadry lub wykonawców skutkujące rozwiązywaniem umów o dofinansowanie,
- wydłużające się procedury wyłonienia wykonawców zgodnie z ustawą Pzp (w szczególności z powodu wzrostu cen rynkowych),
- zmiana sytuacji społeczno-gospodarczej, która spowodowała zmniejszenie zainteresowania naborami, m.in.:
 - wprowadzenie programu 500+ zmniejszające zainteresowanie projektami aktywizującymi społecznie i zawodowo, skierowanymi m.in. do grup bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo kobiet, czy brakiem zapotrzebowania na tworzenie nowych miejsc opieki nad dziećmi do lat 3,
 - reforma systemu edukacji, w wyniku której zaistniała konieczność ustalenia nowej siatki szkół, zmiany podstawy programowej oraz korekty liczebności lub zmiany grup docelowych projektów z powodu likwidacji części szkół,
 - reforma sądownictwa powodująca problemy z pozyskiwaniem kadr sądów na szkolenia z powodu obciążenia pracą oraz oczekiwanie potencjalnych beneficjentów na zakończenie zmian związanych z reformą,
 - reforma Krajowej Administracji Skarbowej powodująca m.in. wycofanie się Ministerstwa Finansów z koncepcji projektu w ramach PO WER i przyjęcie nowej dopiero po wdrożeniu reformy, tj. w II połowie 2017 r.,
- problemy interpretacyjne w zakresie podatku VAT od dotacji dla beneficjentów prowadzących działalność gospodarczą,
- nieterminowa realizacja zadań przez wykonawców.

Poinformowali również, że IZ RPO opracowały na przełomie 2017/2018 *Plany naprawcze* dla pełnej realizacji ram wykonania na koniec 2018 r., które uwzględniają bariery związane z wdrażaniem oraz propozycje działań mających na celu przyspieszenie realizacji wskaźników. Plany zostały zaopiniowane przez IK RPO i są na etapie wdrażania. Również IZ krajowymi programami operacyjnymi opracowały propozycje działań naprawczych w celu realizacji wskaźników ram wykonania. W planach wskazano m.in. następujące działania naprawcze:

- możliwość rozstrzygania konkursów częściami,
- pierwszeństwo ogłaszania naborów uwzględniających wskaźniki ram wykonania,
- zwiększenie alokacji w konkursach na projekty realizujące wskaźniki, w których wnioski przekroczyły dostępną alokację,
- wprowadzenie zmian organizacyjnych w strukturach IZ RPO w celu usprawnienia i przyspieszenia działań,
- wprowadzenie kryterium gotowości technicznej przy wyborze projektów do dofinansowania,

dotatkowych środków dla osi/priorytetów, które osiągnęły cele pośrednie zgodnie z zasadami określonymi w Umowie Partnerstwa.

⁷⁰ M.in.: Wojewódzkich Planów Gospodarki Odpadami, Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych, Planów Gospodarowania Wodami w Dorzeczach, Lokalnych Programów Rewitalizacji, map potrzeb zdrowotnych oraz rekomendacji dla kryteriów wyboru projektów w sektorze zdrowia.

- dokonywanie ocen formalnej i merytorycznej w jednym etapie w celu skrócenia terminów weryfikacji wniosków o dofinansowanie,
- pierwszeństwo w weryfikacji wniosków o płatność, w których realizowane są najwyższe stopnie osiągnięcia wskaźników,
- możliwość częściowych rozliczeń wniosków o płatność,
- uproszczenie procedur ubiegania się o zaliczki oraz rozliczenia projektów,
- zwiększenie liczby szkoleń, spotkań informacyjnych oraz emisji programów informacyjno-promocyjnych w mediach,
- opracowanie planów naprawczych dla wdrażania instrumentu ZIT w poszczególnych województwach.

Ponadto zwrócono się do KE o wyrażenie zgody na dokonanie zmian wskaźników w programach operacyjnych. W osiach/priorytetach, w których istnieje ryzyko niezrealizowania celów pośrednich, zaproponowano m.in. zmniejszenie wartości docelowych wskaźników lub ich zmianę. Propozycje zmian są obecnie na etapie uzgodnień z Komisją Europejską.

(dowód: akta kontroli str. 3281-3841)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zauważa, że zgodnie z zasadami określonymi w Umowie Partnerstwa, środki rezerwy wykonania dla osi/priorytetów, w których nie zrealizowano celów pośrednich nie będą mogły zostać w nich wykorzystane. W ocenie NIK, istnieje bardzo poważne zagrożenie niezrealizowania celów pośrednich na koniec 2018 r. w dwóch krajowych i wszystkich regionalnych programach operacyjnych.

Należy również zauważyć, że w przypadku zgody Komisji Europejskiej na obniżenie wartości wskaźników ram wykonania, rzeczowa realizacja programów operacyjnych będzie niższa, pomimo wykorzystania środków w niezmienionej wysokości, zatem obniży się efektywność wykorzystania środków publicznych.

Zdaniem NIK, należy wdrożyć i nadzorować wszystkie działania wymienione w planach naprawczych opracowanych przez IZ RPO, IZ POW ER oraz IZ PO IR, aby uniknąć utraty środków rezerwy wykonania w osiach priorytetowych, w których cele pośrednie nie zostaną zrealizowane.

Realizacja programów z udziałem państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA)⁷¹

W 2017 r. zakończono rzeczową realizację Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy (projektów i programów). 13 marca 2018 r. przekazano stronie szwajcarskiej raport końcowy z wdrażania programu. Strona szwajcarska zrefundowała 437,0 mln franków szwajcarskich, co stanowiło 96,6% alokacji przyznanej stronie polskiej (452,6 mln franków szwajcarskich, kwota alokacji nie uwzględnia 12,0 mln franków szwajcarskich Funduszu Stypendialnego wdrażanego bezpośrednio przez stronę szwajcarską) oraz 100,0% kwoty prefinansowanej z budżetu państwa na realizację SPPW⁷². W 2017 r. wydatkowano łącznie 171 526,0 tys. zł, tj. 98,0% planowanej kwoty.

(dowód: akta kontroli str. 3844-3910, 3917-3922)

W 2017 r. zakończono realizację wszystkich programów w ramach Norweskiego Mechanizmu Finansowego i Mechanizmu Finansowego EOG 2009-2014. Operatorzy Programów opracowali raporty końcowe z ich realizacji i przekazali je do weryfikacji KPK w 2018 r. Na dzień zakończenia kontroli KPK zatwierdziła 12 z 14 raportów. W 2017 r. wydatkowano łącznie 345 591,5 tys. zł, tj. 93,6% planowanej kwoty.

(dowód: akta kontroli str. 3422-3432, 3916, 3917-3922)

Dopiero w grudniu 2017 r., w wyniku prowadzonych działań, podpisano dokumenty dotyczące uruchomienia wdrażania III Perspektywy Finansowej Norweskiego Mechanizmu

⁷¹ Dane w zakresie wydatkowania środków na podstawie sporządzonej przez DBR informacji dotyczącej wykonania wydatków na programy w układzie załącznika nr 15 do ustawy budżetowej.

⁷² Na podstawie raportu końcowego z wdrażania Szwajcarsko-Polskiego Programu Współpracy.

Finansowego i Mechanizmu Finansowego EOG. W 2017 r. wydatkowano łącznie 270,5 tys. zł, tj. 78,6% planowanej kwoty.

(dowód: akta kontroli str. 3422-3432, 3917-3922)

Ustalone
nieprawidłowości

Cele certyfikacji przyjęte przez Radę Ministrów w Planie certyfikacji zostały zaplanowane przez Ministerstwo nierzetelnie.

Z ustaleń kontroli wynika, że dla wszystkich PO podniesiono prognozę do końca 2017 r. do wysokości odpowiadającej co najmniej 13% alokacji, tj. do poziomu znacznie wyższego niż prognozy certyfikacji, które zgodnie z art. 112 ust. 3 rozporządzenia 1303/2013 każdego roku (do 31 stycznia i do 31 lipca), Instytucje Zarządzające przekazują do KE. Dodać należy, że prognozy te zostały pozytywnie zweryfikowane przez Ministerstwo przed przekazaniem do KE.

(dowód: akta kontroli str. 2944-2955, 3246, 3247-3280)

Dyrektor DKF, realizującego zadania IK UP poinformował, że na etapie opracowywania projektu planu za punkt wyjścia przyjęto prognozy certyfikacji przekazane przez Instytucje Zarządzające w grudniu 2016 r. Poddano je analizie m.in. pod kątem wynikającego z nich tempa absorpcji alokacji, realizacji zasady n+3, zgodności z założeniami w zakresie wieloletniego rozkładu wydatków czy stanem wdrażania w analogicznym momencie wdrażania poprzedniej perspektywy finansowej. W związku z tym, iż propozycje IZ wyraźnie odbiegały zarówno od postępu wdrażania poprzedniej perspektywy w analogicznym okresie (tj. w czwartym i piątym roku wdrażania), jak i od pułapu przyjętego w *Planie działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020*, IK UP zaproponowała Kierownictwu podniesienie prognozy do końca 2017 r. do wysokości odpowiadającej co najmniej 13% alokacji na lata 2014-2020, a do końca 2018 r. do wysokości odpowiadającej co najmniej 25% alokacji. Propozycja została zaakceptowana przez Kierownictwo Ministerstwa. Tak wyliczone kwoty zostały ujęte w Planie. Jednocześnie IZ zostały poinformowane pisemnie o powyższych ustaleniach i poproszone, aby wskazane kwoty zostały uwzględnione w ich prognozach certyfikacji przekazywanych do KE.

Podał również, że nie dokonywano szczegółowej analizy każdego z RPO pod kątem działań zaplanowanych przez IZ, wychodząc z założenia, iż to raczej IZ powinny dostosować w miarę możliwości swoje plany i harmonogramy do dokumentu Rady Ministrów, a nie odwrotnie.

(dowód: akta kontroli str. 3247-3302)

Marszałkowie Województw pełniących rolę IZ RPO informowali, że założenia ujęte w Planie certyfikacji były niemożliwe do zrealizowania. Nie odzwierciedlały stanu wdrażania poszczególnych programów oraz przekazanych przez nich do KE prognoz certyfikacji. Podali również, że nie mieli oni wpływu na ich ustalenie, a o niemożliwości ich zrealizowania informowali Ministerstwo niezwłocznie po otrzymaniu Planu i ponownym przeanalizowaniu zgłoszonych prognoz, jeszcze przed przekazaniem projektu Planu certyfikacji na Radę Ministrów.

(dowód: akta kontroli str. 3523-3841)

Zdaniem NIK, wyznaczenie celu certyfikacji bez uwzględnienia analiz stanu wdrażania poszczególnych programów oraz bez uzgodnienia z IZ PO było działaniem nierzetelnym, za co odpowiedzialność ponosi IK UP, realizująca również zadania Instytucji Koordynującej Proces Certyfikacji.

Przyjęte ogólnie cele nie odzwierciedlały realnego tempa wdrażania poszczególnych programów i nie wynikały z faktycznej oceny stanu ich realizacji, czy analizy specyfiki projektów. Dodać należy, że to Instytucje Zarządzające odpowiadają za zarządzanie programami operacyjnymi i posiadają największą wiedzę o tempie i stanie ich wdrażania, zatem przy ustalaniu zadań zarządczych powinny być traktowane podmiotowo.

W opinii NIK, uwzględniając dodatkowo fakt, że w ubiegłym roku Plan certyfikacji także nie został zrealizowany, plan ten nie wyznacza w chwili obecnej realnych, możliwych do osiągnięcia celów dla zdecydowanej większości Instytucji Zarządzających. Przestał tym samym być, jak Minister wielokrotnie wskazywał w poprzednich latach, *skutecznym narzędziem mobilizacji instytucji do przyspieszenia procesu wydatkowania i certyfikacji*.

Przeciwnie, z uwagi na „abstrakcyjność” wyznaczonych celów może stać się nawet czynnikiem demotywującym IZ PO do osiągania celów na kolejne lata.

Na koniec 2017 r. ujęte w Planie certyfikacji cele kontraktacji dla dwóch krajowych PO i 13 RPO oraz cele certyfikacji dla dwóch krajowych PO i wszystkich RPO nie zostały zrealizowane. W ramach programów EWT cele kontraktacji i certyfikacji nie zostały zrealizowane w dwóch programach operacyjnych.

Wysokość założonych w Planie certyfikacji celów kontraktacji i certyfikacji, jak wyjaśnili Marszałkowie Województw pełniących rolę Instytucji Zarządzających RPO⁷³ oraz dyrektorzy departamentów realizujących zadania IZ PO IR i IZ PO WER, nie została zrealizowana m.in. ze względu na:

- małe zainteresowanie projektodawców aplikowaniem o środki w niektórych obszarach, co powodowało konieczność powtarzania określonych naborów lub przesunięcia środków na inne działania,
- brak rozstrzygnięcia naborów w planowanym terminie oraz opóźnienia w podpisywaniu umów o dofinansowanie projektów związane z niską jakością złożonych wniosków o dofinansowanie projektów,
- nieuwzględnienie w realizacji celów kontraktacji pre-umów w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- problemy z zabezpieczeniem wkładu własnego przez potencjalnych beneficjentów (głównie w projektach inwestycyjnych i społecznych),
- zbyt długie przeprowadzanie zmian w zakresie prawa wodnego oraz aktualizacji dokumentów w obszarach gospodarki odpadami i zdrowia na szczeblu centralnym i lokalnym, co wpłynęło na opóźnienia w ogłaszaniu konkursów.
- zwlekanie przez beneficjentów ze składaniem wniosków o płatność,
- rozwiązywanie przez beneficjentów umów o dofinansowanie spowodowane trudnościami w pozyskiwaniu grup docelowych lub wykonawców,
- opóźnienia w realizacji projektów i zmiany harmonogramów ich realizacji (np. z powodu długotrwałego procesu wyboru wykonawców w trybie Pzp lub trudnościami w pozyskiwaniu grup docelowych),
- nieterminowe składanie przez beneficjentów wniosków o płatność oraz składanie błędnych wniosków wymagających wielokrotnych poprawek.

Marszałkowie Województw oraz Dyrektor DRP realizującego zadania IK RPO poinformowali również, że w 2017 r. opracowali Plany działań na rzecz przyspieszenia realizacji RPO, w których przedstawiono przyczyny i przeszkody we wdrażaniu programów oraz wskazano zadania poprawiające ich wdrażanie obejmujące lata 2017-2019.

(dowód: akta kontroli str. 3246, 3281-3302, 3340-3421, 3433-3477, 3523-3841)

Zdaniem NIK, biorąc pod uwagę pozytywny wpływ przeprowadzonych czynności ujętych w *Planie działań na rzecz zwiększenia efektywności i przyspieszenia realizacji programów w ramach Umowy Partnerstwa 2014-2020*, opracowanie indywidualnych planów działań dla każdego regionalnego programu operacyjnego należy uznać za działanie celowe, a ich sprawna realizacja może przyczynić się do przyspieszenia wdrażania RPO.

4.2. Stan zaawansowania zamknięcia pomocy NSRO 2007-2013

Opis stanu faktycznego

Na koniec 2017 r. wysokość wydatków certyfikowanych do Komisji Europejskiej wyniosła 94 378 867,8 tys. euro⁷⁴, w tym wysokość środków europejskich 67 524 773,6 tys. euro. Stanowiło to 99,99% alokacji na lata 2007-2013.

Pełna alokacja nie została wykorzystana w PO PT (353,4 tys. euro, tj. 0,07% alokacji) oraz trzech programach EWT (łącznie 5 194,0 tys. euro, tj. 1,5% łącznej alokacji). Przyczyną jej niewykorzystania, według wyjaśnień dyrektorów departamentów pełniących rolę IZ PO PT oraz

⁷³ Wyjaśnienia złożyli Marszałkowie Województw: Małopolskiego, Podlaskiego, Świętokrzyskiego, Lubelskiego, Warmińsko-Mazurskiego oraz Kujawsko-Pomorskiego.

⁷⁴ Dane na podstawie informacji otrzymanych z DCD w dniu 8 lutego 2018 r.

IZ PO EWT były głównie różnice kursowe powstałe na ostatnim etapie rozliczania projektów oraz brak możliwości nadkontraktacji środków powstałych w wyniku oszczędności w EWT.

We wnioskach o płatność końcową certyfikowano wydatki na łączną kwotę 3 370 968,7 tys. euro. Do końca 2017 r. KE zatwierdziła rozliczenie czterech programów (PO IŚ, PO PT, PO KL oraz PO EWT Południowy Bałtyk) i wypłaciła łącznie 1 940 281,1 tys. euro, tj. 57,6% kwoty ujętej w złożonych wnioskach o płatność końcową.

(dowód: akta kontroli str. 3422-3432, 3497-3520, 3842-3843)

Ustalone
nieprawidłowości
i uwagi

W działalności kontrolowanej jednostki dotyczącej zamknięcia pomocy NSRO 2007-2013 nie stwierdzono nieprawidłowości i nie sformułowano uwag.

4.3. Realizacja wydatków

Opis stanu
faktycznego

Na programy NSRO 2007-2013, UP 2014-2020 oraz EFTA poniesiono w 2017 r. z budżetu państwa i budżetu środków europejskich wydatki w łącznej kwocie 33 122 950,5 tys. zł⁷⁵, tj. 92,8% planu po zmianach (35 701 457,2 tys. zł), z tego w ramach:

- NSRO 2007-2013 wydatkowano 350 684,7 tys. zł, tj. 99,2% planu po zmianach,
- UP 2014-2020 wydatkowano 32 254 877,7 tys. zł, tj. 92,7% planu po zmianach,
- EFTA wydatkowano 517 388,1 tys. zł, tj. 95,0% planu po zmianach.

(dowód: akta kontroli str. 3917-3933, 4241-4364)

Minister dokonał alokacji środków rezerwy celowej pomiędzy poszczególne programy operacyjne⁷⁶. Przyznana kwota alokacji środków rezerwy wyniosła po zmianach 26 882 718,0 tys. zł, z czego:

- w ramach budżetu państwa: w poz. 8 wyniosła 1 398 838,0 tys. zł⁷⁷, w poz. 19 – 16 426,0 tys. zł,
- w ramach budżetu środków europejskich w poz. 98 wyniosła 25 432 214,0 tys. zł, zaś w poz. 99 – 35 240,0 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 3973-4004)

W 2017 r. na podstawie decyzji Ministra Finansów uruchomiono z rezerwy celowej środki w wysokości 9 323 712,9 tys. zł, a wydatkowano 8 628 999,7 tys. zł⁷⁸, tj. 92,5% kwoty ujętej w decyzjach oraz 32,1% alokacji, z tego:

- w ramach budżetu państwa wydatkowano:
 - w poz. 8 kwotę 223 762,5 tys. zł, co stanowiło 82,6% kwoty ujętej w decyzjach oraz 16,0% alokacji,
 - w poz. 19 kwotę 805,9 tys. zł, co stanowiło 49,8% kwoty ujętej w decyzjach oraz 4,9% alokacji,
- w ramach budżetu środków europejskich wydatkowano:
 - w poz. 98 kwotę 8 399 592,8 tys. zł, co stanowiło 92,9% kwoty ujętej w decyzjach oraz 33,0% alokacji,
 - w poz. 99 kwotę 4 838,5 tys. zł, co stanowiło 52,2% kwoty ujętej w decyzjach oraz 13,7% alokacji.

⁷⁵ Dane na podstawie sporządzonej przez DBR informacji dotyczącej wykonania wydatków na programy w układzie załącznika nr 15 do ustawy budżetowej.

⁷⁶ Na podstawie Procedury uruchamiania oraz przyznawania zapewnienia finansowania lub dofinansowania przedsięwzięcia ze środków rezerwy celowej budżetu państwa i budżetu środków europejskich dla programów i projektów realizowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu, a także rozliczeń programów i projektów finansowanych z udziałem środków z części 83, poz. 8, 19, 98, 99 (wersja obowiązująca od 12 grudnia 2016 r.) (dalej: Procedura).

⁷⁷ Kwota alokacji rezerwy celowej budżetu państwa (poz. 8) przeznaczonej na finansowanie programów uległa obniżeniu o 299 360,0 tys. zł. Środki zostały przeznaczone na zwiększenie wydatków w cz. 20 – Gospodarka i cz. 39 – Transport, na realizację zadań przez Policję, Biuro Ochrony Rządu, Straż Graniczną, Państwową Straż Pożarną oraz na dotacje celowe i podwyższenie kapitału zakładowego dla Polskiej Agencji inwestycji i handlu S.A.

⁷⁸ Sporządzono na podstawie zestawienia wykorzystania rezerwy celowej (stan na 31 grudnia 2017 r.) sporządzonego przez DBR (informacja z 22 marca 2018 r.).

W podziale na programy i mechanizmy wykorzystanie rezerwy przedstawiało się następująco:

- NSRO 2007-2013 wydatkowano 34 892,6 tys. zł, tj. 100% kwoty ujętej w decyzjach,
- UP 2014-2020 wydatkowano 8 542 957,8 tys. zł, tj. 92,5% kwoty ujętej w decyzjach, w tym w ramach:
 - PO IS wydatkowano 3 877 196,8 tys. zł, tj. 98,5% kwoty ujętej w decyzjach,
 - PO WER wydatkowano 377 783,0 tys. zł, tj. 96,7% kwoty ujętej w decyzjach,
 - PO IR wydatkowano 111 878,7 tys. zł, tj. 72,2% kwoty ujętej w decyzjach,
 - PO PW wydatkowano 644 440,7 tys. zł, tj. 92,3% kwoty ujętej w decyzjach,
 - PO PC wydatkowano 645 456,1 tys. zł, tj. 96,5% kwoty ujętej w decyzjach,
 - 16 RPO wydatkowano 2 125 049,9 tys. zł, tj. 80,9% kwoty ujętej w decyzjach,
 - PO EWT wydatkowano 9 948,0 tys. zł, tj. 88,0% kwoty ujętej w decyzjach,
 - Instrumentu Łącząc Europę wydatkowano 751 204,6 tys. zł, tj. 100% kwoty ujętej w decyzjach,
 - PO PT oraz PO PW nie wydano żadnych decyzji uruchamiających środki z rezerwy celowej,
- Programy EFTA wydatkowano 28 318,8 tys. zł, tj. 96,3% kwoty ujętej w decyzjach, w tym w ramach:
 - SPPW 22 594,8 tys. zł, tj. 95,8% kwoty ujętej w decyzjach,
 - MF EOG 2009-2014 wydatkowano 1 032,6 tys. zł, tj. 95,6% kwoty ujętej w decyzjach,
 - NMF 2009-2014 wydatkowano 4 691,4 tys. zł, tj. 98,9% kwoty ujętej w decyzjach,
 - MF EOG i NMF III Perspektywy Finansowej nie wydano żadnych decyzji uruchamiających środki z rezerwy celowej,
- Fundusz Spójności 2004-2006 wydatkowano 22 830,5 tys. zł, tj. 99,7% kwoty ujętej w decyzjach.

(dowód: akta kontroli str. 3963-3968, 4006)

Dyrektor DBR oraz dyrektorzy departamentów merytorycznych realizujących zadania IZ/IK RPO poinformowali, że na niższy niż zakładano poziom wykonania wydatków, w tym środków z rezerwy celowej, wpływ miały m.in:

- brak rozstrzygnięć postępowań administracyjnych i sądowych (dotyczy NSRO 2007-2013),
- zmiany harmonogramów ogłaszania konkursów (dotyczy UP 2014-2020),
- małe zainteresowanie beneficjentów niektórymi naborami wniosków powodujące konieczność ponownego ich ogłaszania (m.in. PO IR, PO WER, RPO) lub duże zainteresowanie innymi konkursami (m.in. RPO, PO PW), co wydłużyło proces oceny wniosków o dofinansowanie,
- zmiany harmonogramów realizacji zadań w wyniku m.in. przedłużających się procedur uzyskiwania pozwoleń na realizację inwestycji lub przedłużających się postępowań przetargowych (wszystkie programy operacyjne),
- rozwiązywaniem umów o dofinansowanie przez beneficjentów z powodu problemów m.in. z: rekrutacją uczestników projektów, znalezieniem wykwalifikowanych pracowników lub podwykonawców (RPO, PO IS, PO PC, PO WER),
- częste unieważnianie postępowań przetargowych z powodu braku ofert lub ofert przekraczających ceny zatwierdzone w projekcie (RPO, PO IS, PO IR),
- brak akceptacji założeń projektów informatycznych przez Komitet Rady Ministrów ds. Cyfryzacji oraz wstrzymywanie prac w projektach ze względu na oparcie produktów projektu o drogie technologie o wątpliwej atrakcyjności oraz znaczące koszty ich utrzymania w przyszłości (PO PC),
- przeszacowanie zapotrzebowania na środki budżetowe przez beneficjentów i składanie wniosków o płatność na niższe kwoty niż pierwotnie zgłaszane (wszystkie programy operacyjne),
- sfinansowanie wydatków EIS ze środków programów EISP 2007-2013,
- przedłużające się negocjacje z darczyńcami w ramach NMF i MF III Perspektywy Finansowej i podpisanie *Memorandum of Understanding* dopiero pod koniec 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 3303-3520, 3934-3962)

Dyrektor DBR podał, że IZ na bieżąco monitorowały wydatkowanie środków przez poszczególne Instytucje Pośredniczące i beneficjentów. Odbytywały się również spotkania Międzyresortowego Zespołu ds. Funduszy Europejskich, złożonego z przedstawicieli Ministrów, na których omawiano postępy wdrażania programów operacyjnych. W Ministerstwie odbywały się cykliczne spotkania kierownictw departamentów pełniących rolę IZ/IK z Kierownictwem Ministerstwa, na których omawiano postępy we wdrażaniu programów oraz ewentualne problemy. Sporządzano również miesięczne informacje nt. wykonania budżetu na programy i cotygodniowe informacje o aktualnej kwocie płatności z budżetu środków europejskich. Informacje były wykorzystywane m.in. do analizy wniosków o uruchomienie środków z rezerwy celowej składanych przez dysponentów innych części oraz ewentualnych przesunięć niewykorzystanych środków pomiędzy programami.

(dowód: akta kontroli str. 3934-3962, 4006)

Szczegółowe badanie pięciu wniosków o uruchomienie środków z rezerwy celowej budżetu środków europejskich⁷⁹, złożonych w 2017 r. w łącznej kwocie 2 412 532,9 tys. zł wykazało, że zostały one złożone przez dysponentów poszczególnych części budżetowych i zweryfikowane przez Ministerstwo zgodnie z przyjętą procedurą.

(dowód: akta kontroli str. 3969-3972, 4006-4187)

W trakcie kontroli ustalono, że Minister, w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, przekazał do ministra właściwego ds. finansów publicznych prognozy płatności na wszystkie kwartały 2017 r., tj. na:

- I kwartał na kwotę 5 599 721,4 tys. zł, którą zaktualizowano do kwoty 5 363 081,7 tys. zł.,
- II kwartał na kwotę 7 486 861,1 tys. zł, którą zaktualizowano do kwoty 6 591 666,1 tys. zł.,
- III kwartał na kwotę 8 080 893,9 tys. zł, którą zaktualizowano do kwoty 8 333 132,6 tys. zł.,
- IV kwartał na kwotę 14 667 047,4 tys. zł, którą zaktualizowano do kwoty 15 752 604,1 tys. zł.

Prognozy na każdy kwartał 2017 r. opracowano m.in. na podstawie informacji uzyskanych od IZ krajowymi PO oraz IK RPO. Kwoty zgłaszane przez poszczególne Instytucje były ustalane m.in. na podstawie danych uzyskanych z CST SL2014, informacji IP/IR oraz samorządów województw. Zgłoszone kwoty były również analizowane przez DBR.

(dowód: akta kontroli str. 3246, 4188-4240)

Ustalono
nieprawidłowości
i uwagi
Ocena częściowa

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości i nie sformułowano uwag.

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, w wyniku działań zarządczych i koordynacyjnych Ministra w 2017 r. związanych z realizacją programów współfinansowanych z funduszy polityki spójności Unii Europejskiej, nastąpiło znaczne przyspieszenie kontraktacji i certyfikacji środków, przy czym wyniki osiągnięte w większości programów operacyjnych odnoszono do nierealistycznych wskaźników przyjętych w nierzetelnie przygotowanym Planie certyfikacji. NIK zauważa – w odniesieniu do części RPO - zwiększone ryzyko utraty środków w związku z niespełnieniem w 2018 r. warunków tzw. zasady n+3. W odniesieniu do dwóch programów krajowych i wszystkich RPO istnieje również bardzo wysokie ryzyko niezrealizowania celów pośrednich wyznaczonych na 2018 r., a w konsekwencji utraty środków ujętych w tzw. rezerwie wykonania służącej finansowaniu programów.

VI. Wnioski

⁷⁹ Wybrano w sposób celowy pięć wniosków o najwyższej wartości z wyłączeniem cz. 34 – Rozwój regionalny, tj. trzy wnioski z cz. 39 – Transport, jeden z cz. 27 - Informatyzacja oraz jeden z cz. 47 - Energia.

Wnioski pokontrolne	W ramach kontroli wykonania budżetu państwa w 2017 r. w części 34 – Rozwój regionalny, Najwyższa Izba Kontroli formułuje następujące wnioski pokontrolne: 1) aktualizowanie wartości docelowych mierników stopnia realizacji celów zadań i podzadań ujętych w układzie zadaniowym w przypadku zwiększania planu wydatków na ich realizację, 2) ujmowanie wszystkich należności w sprawozdaniach Rb-27 i Rb-N zgodnie z ewidencją księgową, ich treścią ekonomiczną oraz dokumentacją źródłową, 3) wzmocnienie nadzoru nad planowaniem i zmianami planu w zakresie rezerw celowych w trakcie roku budżetowego przeznaczonych dla dysponenta III stopnia, 4) niezwłoczne regulowanie zobowiązań z tytułu prawomocnych wyroków sądowych, 5) wyeliminowanie przypadków nieprzekazywania do służb księgowych w Ministerstwie dokumentów mających wpływ na charakter należności, 6) rzetelne opracowanie celów w Planie certyfikacji, a także zapewnienie: w przypadku krajowych PO pełnej realizacji tych celów, a w przypadku RPO skutecznej koordynacji działań odpowiedzialnych IZ w realizacji tych celów.
---------------------	---

VII. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń	Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Prezesa Najwyższej Izby Kontroli.
Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków	Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 14 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań. W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego. Tekst ujednolicony zgodnie z treścią uchwały Nr 35/2018 Kolegium Najwyższej Izby Kontroli z dnia 30 maja 2018 r. Warszawa, dnia 4 czerwca 2018 r.

Dyrektor
Departamentu Administracji Publicznej
Najwyższej Izby Kontroli

Bogdan Skwarka